

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő Felelős szerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei.
Külföldön: 4—2 Dollár, Kc. 120—80,
P. 25—15, S. 30—20, Dinár 180—150.

Amit a Kinyilatkoztatás óta elfelejtettünk

A kinyilatkoztatás jelenti létünk alapját: a Szináj-hegy óta. A Mátán Tóra az, ami determinálja létünket a nagy pillanat óta. A két kőtábla, a maga tizparancsolatával új irányt adott az addig barbárfelfogásu emberiség fejlődésének. Mi zsidók ezen keresztül kezdjük hirdetni az emberszeretet nagyszerű tanát. Ezen keresztül lettünk magasabb rendű, hibátlan etikájú az Örökkévaló képmására teremlett Emberek.

Minden tökéletesnek eme csodás rövidséggel való összezsufolása tiz egyszerű paragrafusban, egészen új irányt adott az emberiségnek a zsidóságon keresztül. A Mátán Tóra óta ez az esemény áll a zsidó lét és nemlét jókusában. Mert ércnél szilárdabb, piramisoknál maradandóbb irányt és tettet revellál a szinájhegyi kinyilatkoztatás, amelynél remegőn és kétkedően állott ott őseink maroknyi hada.

Ma már tudjuk, hogy ez a történelmi létünk alapja. Ma már tudjuk, hogy létünk és nem létünk egész komplexuma azon mulik, hogy elfogadjuk-e maradéktalanul mindazt, amit nekünk Mózesen keresztül az Örökkévaló nyújtott.

Sajnos — valljuk be — nagyon sokszor letér a zsidóság tekintélyes része arról az utról, amely a Szináj-hegytől — a Szináj-hegy felé vezet. Nem térhetünk vissza a szináj Eszme lényegéhez mindaddig, amíg mi emberek egymás között csak a hibákat keressük, csak egymást marjuk, csak azon dolgozunk, hogy a közöttünk lévő harmóniát is megbontsuk, kicsinyes indító okok miatt. Hogyan is foghassuk fel az isteni szikrának fényességét, amely akkor nyilatkozott meg először a Szináj-hegy alatt, ha napi életünket, egymásközötti viszonyunkat, nem a magasztos tizparancsolat eszméi hatják át.

Nem tudhatunk közeljutni az Örökkévaló eszméihez, ha a legelemibb emberszereteti követelményeknek nem tudunk eleget tenni. Ha mindig és minden körülmények között csak gyarlóság, kicsinyesség irányítja lépteinket és úgy hisszük, kóprázik szemünk, ha arra a magaslatra tekintünk, amelyet a két kőtábla jelent számunkra.

Pedig ne feledjük, hogy ezt nekünk adták, mi voltunk az a kiválasztott értelmiségű nép, amelyet érettnak tartott az isteni eszme arra, hogy átvegye ezeket az örökértékű igazságokat. És mi rosszul sáfároltunk ezzel a nagyszerű ajándékkal. Még ma sem, több ezer esztendő távlatában sem tudjuk kellőleg értékelni az isteni Kegynek ezt a csodás megnyilatkozását. Még mindig lamentálunk, még mindig a husos fazékról álmodunk, még mindig kicsinyességek adják életünk lényegét, ahelyett, hogy a szeretet jegyében összefognánk és Isten szeretetével egymás becsülésével, a Tiz Parancsolat törvényeinek tiszteletével adnánk bizonyítékát annak, hogy valóban mi vagyunk a kiválasztottak arra, hogy megért-

sük és értelmezzük mások számára a Mátán Tórát.

Ha a kicsinyesség hinárjában fogjuk tovább folytatni eddigi életünket, ha marakodni fogunk és a legelemibb alapvető törvényeinket sem akarjuk vagy tudjuk respektálni, akkor talán sohasem jutunk el arra az

erkölcsi magaslatra, amelyet az Örökkévaló már a Szináj hegy alatt is feltételezett rólunk.

Legyünk méltók a Mátán Tórához. Mert csak így leszünk méltók arra, hogy továbbra is hirdetői legyünk annak a Tonnak, amely az Emberség legfőbb kincse — még ha le is tagadnák. Mert a Mátán Tóra eszménye túl fog élni mindent és mindenkit, akik szöveteztek ellene. De csak akkor és csak olyképen, ha mi zsidók megértjük azt a hivatást, amelyet gyenge vállainkra rakott a Szináj hegy alatt, az égi gondviselés...

Az ünnepélyes nyilatkozatok dacára:

Megindult a harc Ausztriában a zsidó egzisztenciák ellen

— Az új alkotmányt nem respektálják a gyakorlatban. —

Bécs. Alig multak még el azok az ünnepések, amelyek keretében Ausztria új alkotmányát kihirdették, alig hangoztak el az ünnepélyes kijelentések az állampolgárok felelősségéről, — máris olyan jelentések érkeznek Ausztriából, amelyek az új alkotmány szellemének eleven cáfolatát jelentik. — A „Linzer Tagespost“ a Marchtrenck-Holzhausen-i községi kórház hivatalos pályázati hirdetését közli, amelyben német nemzetiségű, keresztény osztrák állampolgár jelentkezését kéri a megüresedett orvosi állásra. — Történik pedig ez az alkotmány kihirdetését követő napokban, amidőn az osztrák kormány már elkönyvelte azt a sok erkölcsi sikert, amellyel a világsajtó a liberális szellemű alkotmányát részesítette.

Dolfuss kancellár tehát érti a módját annak, hogy egyrészt biztosítsa magának a kulturállamok bizalmát és jóindulatát, másrészt pedig, semmit se váltson be az adott szövegből és az írott alkotmányból. Ezt bizonyítja az is,

hogy újabban Hitler Németországával is szoros kapcsolatokat keres és kijelentette, hogy hajlandó közös együttműködésre. Hajlandó annak dacára, hogy csak a minap követte el ellene a nemzetiszocialisták bombamerényletét és nyilván nem is ez volt az utolsó. Ahelyett tehát, hogy inkább ezen a ponton tartana ki továbbra is imponáló álláspontja mellett, amellyel annak idején sajtó oldala mellé állította egész Európát, — úgy látszik a zsidók elleni támadást találja célravezetőbbnek.

Az ausztriai zsidóság hivatalos képviselője azonban résen van. Az osztrák zsidóság már tanult valamit a német testvérei példájából. A Zsidó Néppárt beadványt adott be a kormánynak, amelyben tiltakozik a marchtrencki községi hirdetésű alkotmánysegése ellen, amely a zsidó vallású és nemzetiségű polgárokat elzárja a nyilvános községi orvosi állás elnyerésének lehetőségétől. — Az ausztriai zsidóság élénk érdeklődéssel várja a kormány választát a zsidópárti beadványra.

Göbbels elismeri, hogy a zsidók bojkottja nagy károkat okoz Németországnak

Göbbels birodalmi propogandaügyi niszter a „bírálok és uszítók“ elleni hadjárat keretében a Sporipalastban nagy beszédet mondott, amelynek során ismét heves támadást intézett a zsidók ellen. Göbbels szerint a nehézségek, amelyek ma Németországban mutatkoznak, a zsidók bojkottmozgalmára vezethetők vissza. Ha külföldi zsidók bojkottálják Németországot, úgy nem érik el a német országi zsidótörvények visszavonását. Ezt a válságot Németországnak le kell küzdenie.

A zsidók talán azt hiszik, hogy a bojkottal szolgálatot tesznek németországi testvéreiknek, pedig a legrosszabbat teszik, amit egyáltalában tehetnek.

Ha ez a bojkott annyira megy, hogy komolyan veszélyeztethetné Németország gazdasági helyzetét, úgy meglátják a zsidók, hogy ők látják majd ennek is a kárát.

Göbbels újra a megfélemlítés eszközével akar rábírtani a világ zsidóságát, hogy hagyja félbe a bojkottmozgalmát. Egyet azonban elfelejt. Hogy a zsidóság a bojkottot csak a hitleri rémtettek után vezette be és csak akkor hagyja abba, ha valóban megszűnnek Németországban a zsidóüldözések és visszahelyezik jogaikba a német zsidóságot. Addig azonban nem hagyja eltéríteni magát semmilyen fenyegetésekkel a bojkott utjáról.

Szenzációs tanuvallomások az Arlosoroff-perben

A palesztinai Jisuv a legnagyobb izgalommal tárgyalja azt a két tanuvallomást, amely az Arlosoroff-per egyik legutóbbi tárgyalásán hangzott el. Ez a két vallomás még jobban megszilárdította azt a meggyőződést, hogy a vád alá helyezett három zsidó fiatal ember teljesen ártatlan.

Az egyik vallomást Goffroy angol rendőrtiszt tette meg, aki azt mondta a bíróság előtt, hogy amikor ő a gyilkosság színhelyére érkezett, ott nem látott más lábnyomokat, mint dr. Arlosoroff és felesége nyomait. Ez a rendkívül súlyos vallomás érhető izgalmat keltett a palesztinai közvélemény körében és különféle következtetésekre ad alkalmat.

Goffroy rendőrtiszt kijelentései után még nagyobb felűnést keltett az arab lábnyomszakértőnek a vallomása. A szakértő, aki azt állította, hogy a gyilkosság színhelyén igenis voltak idegen lábnyomok, a tárgyaláson beismerte, hogy amikor a jaffai börtön udvarán több fogoly között Stavskyval is csináltattak próbanyomokat a homokban, ő nem ismerte fel, hogy melyik lábnyom a Stavskyé. Ami azt jelenti, hogy ha a tengerparton lettek volna is idegen lábnyomok, azok semmiképpen sem eredhettek Stavskytól, mert különben a szakértő — aki még hozza arab is — okvetlenül felismerle volna.

A tárgyaláson egyébként minden nap megisméltődnek a tanuvallomások során az ellentmondások. A vádnak semmi pozitív bizonyítéka nincs és minden csak közvetett uton, következtetések alapján épül fel. A tárgyaláson megjelentek azok a tanúk is, akik pontosan igazolják Rosenblatt albijét, aki június 16-án este, amidőn a gyilkosság történt, gyűlésen vett részt Kfar Szababan.

Természetesen a védelem tanúi mellett a vád is felvonultatta tanuit, akik azonban csak összezavarják a bonyolult ügyet és zavaros vallomásuk minden tekintetben megbízhatatlan.

Megirtuk, hogy Kuk főrabbi indítványára az egész világon mozgalom indult az ártatlannul vádolt vádlottak kiszabadítása érdekében. A főrabbi indítványára az összegyűlt rabbik elhatározták, hogy az egész világra szóló érvénnyel általános böjtiöt rendelnek el. A rabbik döntése kétségtelenül azon megfontolásból indul ki, hogy nem akarják engedni, hogy egy politikai gyűlöletből fűtött és csupán fellevésekre felépített justiciamorddal a zsidóságot a nagyvilág előtt kompromitálják. Nem akarják, hogy a legujabb kor zsidó történelmét egy politikai bünténnel beszenyezzék, amely örökké jóvátehetetlen szégyenfoltja maradna a zsidóságnak. — Érdekes, hogy a felhívás alapján a litvániai rabbik konferenciája elhatározza, hogy templomi gyűjtést rendez a vádlottak javára.

A per már három hete tart, de még teljesen bizonytalan, hogy mikor lesz vége.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség konferenciája

Arad. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség f. hó. 27—28 án, a román pünkösdi alkalommal tartja Aradon szokásos évi konferenciáját. A konferenciát nagy érdeklődés előzi meg és az egyes frakciók részéről nagy előkészületek folynak elvi álláspontjaiknak a további vezetésben való keresztülvitelére.

— Halálozás. Súlyos csapás érte a sibiui orth. izr. hitközséget, szeretett főrabbi-jának, Horovitz Árminnak elhunytával. Az elhunyt főrabbi 44 évig állott hitközsége élén és áldásos működésével nemcsak hitközségének, hanem Sibiu minden lakójának szeretetét és ragaszkodását vívta ki. Horovitz főrabbi hitközségének első lelki pástora volt és hitközsége neki köszönheti mindazon szép intézményeket, amelyeket a sibiui orth. izr. hitközség fennállása óta teremtett. Temetése május 15 én, kedden délután folyt le a város zsidóságának osztatlan részvétele mellett. תנצ"ה

csoda
szépek

strand
szandálak

Lei

245.

REICHARD cipőruházban

A Mizrachi világszervezet hivatalos állásfoglalása az AC. tárgyalásairól

A Mizrachi valótlanak nyilvánítja az Executive állításait és tovább folytatja harcát vallásos követeléseinek teljesítéséért.

Jeruzsálem. A Mizrachi világszervezet, mint ismeretes elküldte megbízottait a legutóbb megtartott Acio:skomité ülésére, hogy a prágai cionista kongresszus óta a cionista világszervezetben dúló egyenlenségeknek ki küszöbölését lehetővé tegye és utat találjanak az ellentétek békés likvidálására. A Mizrachi legfontosabb követeléseit a vallásos élet intézményes biztosítása érdekében nyilatkoztak meg. Követelték a kasruth és a szombati munkaszünet bevezetését a kibucok és a galuthi chachsara-telepeken is. A Mizrachi ezen követeléseit már a prágai konferencia alkalmával beterjesztette, de annak idején ezt formai okokból nem tárgyalták. A Mizrachi vezetősége tehát most már jóelőre gondoskodott, hogy ilyen „formai“ okok ne késleltessék a vallásos zsidóság követeléseinek tárgyalását.

Első ízben történt meg a cionista mozgalom történetében, hogy a vallásos kérdés a palesztinai építés központi kérdésévé vált. A cionista közvélemény a vallást mindeddig privát kérdésnek tekintette, amelynek semmi köze sincs a mozgalomhoz. De AC nek el kellett ismernie, a Mizrachi delegáció erélyes állásfoglalására, hogy ezt a kérdést nem lehet többé felületesen kezelni és alapos tárgyalás és tanulmányozás tárgyává kell tegyék a Mizrachi követeléseit.

A Mizrachi világszervezet el kell ismerje, hogy a Hiszladruth Haovdim részéről első ízben válaszoltak komoly javaslatokkal a szervezettel vallásos követeléseire és önmaguktól felajánlották, hogy bevezetik telepeiken a kasruth-ot és a szombati munkaszünetet. A Hiszladruthnak ezt a gesztusát a Mizrachi a legnagyobb elégtellessel vette tudomásul, de annál nagyobb fájdalommal kell megállapítania, hogy noha az AC elnöksége annak a reményének adott kifejezést, hogy a világszervezet többi frakciói is magukévé fogják tenni ezt az álláspontot, ez nem történt meg. Ezért a Mizrachi képviselői az AC záróülésén hivatalos nyilatkozatot adtak ki, amelyben kijelentik, hogy bár értékelni tudják a Hiszladruth fenti határozatát, meg kell azonban állapítani, hogy a valóságban még sem teljesítik mindazon vallásos követeléseket, amelyekért a Mizrachi a prágai kongresszus óta — a mai napig szüntelenül harcolt. A valóság az, hogy a vallásos követelések a KKL földjein lévő kibucokban és kolóniákon, amelyek a Keren Hajeszod támogatásában részesülnek, valamint a galuthi chachsara-telepeken egyáltalán nem vétetnek figyelembe, ami azt jelenti, hogy harcaikat tovább kell folytatniuk nemcsak azért, hogy a már megszavazott javaslatok teljes elismerést nyerjenek, hanem azért is, hogy összes vallásos követeléseik maradéknélkül teljesíthetők legyenek. Igaz ugyan, hogy a cionista életben a vallásos kérdések akceptálása tekintetében haladás történt, de a Mizrachi politikai követeléseit tekintetében változás nem történt.

léseik maradéknélkül teljesíthetők. Igaz ugyan, hogy a cionista életben a vallásos kérdések akceptálása tekintetében haladás történt, de a Mizrachi politikai követeléseit tekintetében változás nem történt.

A Mizrachi az AC tárgysorozatába felvételre az Executive lemondásának pontját is, mert az az álláspontja, hogy egy pártfrakció nem tarthatja kezében a cionista világszervezet vezetését és nem tudja egységesíteni a különböző szempontokat az országépítés minél intenzívebb fejlesztése érdekében. A Mizrachi delegációja sajnálattal volt kénytelen meggyőződni az AC ülésén is arról, hogy a jelenlegi vezetőségnek nincs szándékában az ellentéteket likvidálni és nem tesz lépéseket a béke megteremtése érdekében.

A Jewish Agency executívéje ugyan hivatalos nyilatkozatot adott ki, melynek értelmében a JA felajánlotta az opposzióban levő Mizrachinak és Klal B csoportnak, hogy egy-egy helyet biztosít számukra az Executívében, azonban a Mizrachi és a Klal B két-két helyet követelt magának. A Mizrachi Világszervezet kijelenti, hogy a JA-nek ez a nyilatkozata nem felel meg a valóságnak, mert nem történt egyáltalán hivatalos lépés az Executive átalakítása tekintetében. Hiszen a Mizrachi nem is kért helyet ebben az Executívében, sőt követelte a lemondását és egy új vezetőség összeállítását.

Azonkívül, hogy a vallásos élet fejlesztése érdekében rész megoldások történtek, az AC semmi pozitív munkát nem végzett a szervezet sorainak megerősítése céljából.

A Mizrachi tovább fogja folytatni harcát összes vallásos követeléseinek teljesítéséért, a vallásos középosztály bevándorlásáért és a cionista mozgalom egységesítése érdekében, mert nem tűrheti, hogy egyetlen párt uralkodjon az egész cionista világszervezet fölött.

— Szombatvédelemért — fogházbüntetés. Lapunk más helyén megirtuk, hogy a telavivi rendőrség a „Somre Sabosz“ egyesület 16 tagját letartóztatva, mivel megakadályozták szombatot a zsidó autók és motorosok uccai közlekedését. Lapzártakor értesülünk, hogy a bíróság már ítéletet is hirdetett a Somre Sabosz letartóztatott tagjainak ügyében és keltőt közülök 10 font pénzbüntetésre, vagy 2 havi fogházra, 3-at 5 fontra, vagy 1 havi fogházra ítélték, míg hétnek az ügyében 6 havi próbaidőt rendelt el a bíróság. A további öt letartóztatottnak elrendelték szabadlábra helyezését.

Megnyitottuk üzlethelyiségünket

Egy legendával kevesebb...

A Vatikánban nincsen a régi Szenttemplomból semmi

kincs

Beszélgetés páter Monay minorita rendfőnökkel, a pápai bazilika gyóntatójával, a római zsidó régiségekről és a hitlerizmusról.

Róma, május hó. Már hazuról azzal az elkelt szándékkal indultam utnak Itália kék ege alá, hogy legfőbb feladatomban fogom tekinteni, hogy végre világosságot derítsek — ha lehet — arra a misztikumra, amely a pápai múzeumot és könyvtárat oly régen körülveszi. Visszaemlékszem gyermekkoromra, amikor halkan és titkosan azt mesélgették nekem és sok-sok ezernyi zsidó ifjunak, hogy itt Rómában, ahol ezeket a sorokat írom, rengeteg olyan emlék van, amelyek még a Szenttemplom idejéből valók s amelyek Titus, Jeruzsálem pusztulásakor idehurcolt. Beszéltek talmudi traktusokról, amelyek arról szólanak, hogy az arany edények és áldozati eszközök eltűntek a zsidó állam tragikus pusztulásakor és ezeket mind megtalálhatjuk Rómában, ahova a kegyetlen győző elhurcolta.

Mielőtt utnak indultam volna, kerestem régi írásokban, zsidó lexikonokban mindazt, ami erre vonatkozhat. Megtudtam, hogy a vatikáni könyvtárban többszáz héber kézirat van, amelyek rendkívül értékesek és feldolgozásuk még mindig folyamatban van. Azt azonban, hogy ezek milyen időkből származnak, nem kaptam rá semmi feleletet. Azt is tudtam, hogy Olaszországban, a legértékesebb kéziratok Pármában vannak, ahol 1377 darab különböző négy értékű kéziratot őriz a múzeum, amelyeket egy keresztény héberkéziratgyűjtő, G. B. de Rossi adott át végrendeletileg a pápai múzeumnak.

De végeredményben nem is ez izgatja a fantáziámat. Hiszen az oxfordi egyetem könyvtára, a világhírű Bodleiana is őriz vagy 3000 héber kéziratot. A British Museum pedig még ennél is többet. Nem ez a kérdés. Hanem az, hogy léteznek-e a Szenttemplom idejéből régiségek, emlékek, kéziratok, építészeti emlékek vagy edények Rómában, vagy nem?

Ahoz hogy önálló kutatást végezzek ezen a téren Rómában, rendkívül sok időre volna szükség, s még akkor sem bizonyos, hogy teljes eredménnyel járna-e a kutatás. Ezért egyszerűbb módszerhez folyamodtam. Tudtam, mert informáltak róla, hogy dolgozik a Vatikánban egy rendkívül nagy tudású Erdélyből elszármazott páter, aki nagyon rég él Rómában, ismeri alaposan a Vatikánt és ha vannak olyan kincsek, amelyek a zsidóságot érdeklik, úgy ő bizonyára tud majd felvilágosítást adni.

Dr. Bánáss László oradeai pápai kamarás révén ismerkedtem meg vele:

P. M. Francisco Monay
Penitenwaire della Basilica Vaticana

Róma

ezek a rangjai a minorita páternek, aki gyóntatója a vatikáni Szt. Péter bazilikában és aki egyenes kérdésemre, ugyanoly őszintén és nyíltan válaszolt.

— Főlisztelendőséged bizonyára tudja, hogy vannak-e a Vatikánban olyan ősi relikviák, amelyek még a jeruzsálemi Szenttemplom idejéből valók? Ha vannak, melyek azok és ha nincsenek a Vatikán birtokában, vannak-e talán máshol Róma területén?

Páter Francisco Monay, minoritarendű páter a következő választ adta:

— A Vatikán semmiféle tárgyat nem őriz azokból az időkben. Különben is titkos kincsei nem igen vannak a Vatikánban. Ön pedig végig járta már az összes vatikáni muzeumi termeket és ha lettek volna, meg is találta volna. Van ellenben Rómában néhány eredeti emlék. Az egyik a Szt. Péter bazilika bejáratánál jobbra, a Michel Angelo Pietája mellett közvetlenül egy ráccsal körülvett oszlop, amely a jeruzsálemi templomból való. És azonkívül a Titus diadalívén láthatók. Ott vannak fries-ek, amelyek néhány jelenetet ábrázolnak a Szenttemplom idejéből, ezeket megnézheti.

Meglepetéssel vettem páter Monay felvilágosításait, mert ezzel nemcsak nekem okozott meglepetést, hanem tudom, hogy mindenhol, ahol e sorokat olvassák majd, egy fájdalom, de amellett örömteljes meglepetés is lesz ez. Fajdalmas azért, mert ha meg volnának, úgy lehetne remélni, hogy egykor majd valamilyen formában, talán vissza kerültek volna hozzánk ezek a relikviák. Örömmel azért, mert így nem lát az, hogy régi államunk dicső múltjának a kései tanulói nincsenek olyan helyen, ahol régebben annyi szenvedést okoztak zsidó népünknek.

Ezután aktuális kérdésre lértem át. Ki tudná jobban mint épen az, akihez a kérdést intéztem, hogy milyen a Vatikán véleménye a hitlerizmusról?

A Vatikán — mondja páter Monay — nem szimpatizál a mai németországi rezsimmel. Nem pedig azért, mert azt nem tartja kereszténynek, hanem inkább pogánynak, amely nem ismer szereletet és nem épül fel a könyörületesség oszlopain. A német katolikusok sokat szenved a hitleri uralomtól. Példa rá Faulhaber müncheni bíboros kemény ellenállása, a centrupárt feloszlata és az az üldözés, amelyet a katolikus papságnak is épen úgy el kell szenvedni, amint azt a zsidóság is szenved.

Megköszönlem a felvilágosítást és első

utam volt megnézni azokat a zsidó emlékeket, amelyekkel mégis találkozhatom Róma területén.

Előbb a Szent Péter bazilikába mentem. A 60.000 ember befogadni képes XV századbeli monumentális alkotás bejáratától nem messzire találtam meg a kérdéses oszlopot. Körülbelül 6-8 méter magas, fehér márványkőből van.

Megilletődötten állottam meg e gyászos emlék előtt.

A régi dicsőségünk eme kőből faragott dicsősége itt kell álljon, a világ legnagyobb és legrégebbi katolikus bazilikájában, hirdetőn a „legyőzött” judaizmust. Bár szerintem, a zsidóság nagysága sohasem a kövek monumentalitásában volt, hiszen mi tuléltük már az egyiptomi piramisokat is és a hajdan oly hatalmas Rómát is. Hol van a dicsőséges Róma hatalma. A Colosseum ott áll csonkán, mintha az ég felé kiáltaná a sok ártatlanul és szadista kéjjel kiontott vérért a bosszút... Zsidó rabzolgák véres verejtékével építették az „örökkévalóság” számára a régi Cézárak és a római hódítók világhatalmát amit ma pénzért mutogatott romok mutatnak. Viszont a zsidóság szellemi hatása még ma is virulens, kihat az egész világ fejlődésére, vagy közvetlenül, vagy a belső sarjadt kereszténységen át...

Könnye gyűlték a szemembe, amikor az érván álló oszlopra néztem, amelyen falevelek és egyszerű díszítések konturjai láthatók, de semmi alak, vagy olyasféle ornamentika, amelyeket vallásunk tiltott kezdettől fogva. „Ne csirálj magadnak faragott képeket” — és most ott áll ez a szomorú emlék közvetlenül Michel Angelo Pietája mellett, amely a keresztény vallásalapító márványba merevített dicsőítése...

Majd a Titus diadalívhez mentem. Flavius Vespasianus, másnéven Titus szomorú hírnévre tett szert a zsidóság történetében. A rendes időszámítás utáni 70. évben emlékművet vertek a győzelem tiszteletére és néhány évre rá, megengedte a római szenátus, hogy dindalívet építsenek a zsidókon aratott véres és gyászos győzelem emlékére. Akkor a Circus Maximusban állott és feliratként ez állott rajta: „A római szenátus és nép Titus császárnak. A Haza atyjának, aki legyőzte azt a zsidó népet, amelyet eddig egyetlen fejedelem, király vagy nép nem tudott véglegesen megtörni, és az eddig legyőzhetetlennek hitt Jeruzsálemet elpusztította.”

Ez a régi első győzelmi diadalív nem létezik már. A mai diadalív, a Via Sacra magaslaton emelkedik a Forumnál. Ez Domitianus idejéből való. Itt láthatók azok a fries-ek, amelyekről páter Monay tett említést. A déli részen látható a zsidók áldozatbemutatása a Jordán folyóval. Az átjárónál látható Titus, amint a győzelmi kocsin vágat be a városba, mialatt a győzelem istennője koszorút tesz fejére és Róma istennője fogja a négyfogalú kocsit gyepőjét. A baloldali átjáró folytatása a győzelmi bevonulásnak. Itt látható a zsidó foglyok bevonulása, amint hozzák a templomi szent edényeket, az arany áldozati asztalt, a hétágú ezüst gyertyatartót és az ezüst kürtöket. A büszke építményen ma egyszerű felirat áll: „A római szenátus és nép az isteni Titus Vespasianus Augustusnak, az isteni származású Vespasianus fiának”.

Körülfőtte rom és rom és rom. Régi dicsőség maradványai... S ha egy pillanatra megállunk is állok előtt, mint lenyűgözött a Forum Romanum, az óriási dimenziójú Colosseum, az építési technika remeke a Pantheon előtt, azért mégis felszegem büszkén a fejem.

Mit jelent mindez a mi Tíz Parancsolatunkhoz? Amely jobban átforgatta a világ képét a monoteizmus terjesztésével, mint száz diadalív, meg ezernyi márványoszlop és aranykincs...

A zsidóság ma is él! — és ez a tudat legyőzi mindazt, amit a római érzések keltenek a szemlélőben.

Nincsen kézzelfogható kincsünk a Vatikánban, amely a régi időkben származik. De a Szellemet mégis mi adtuk ide is. Mi zsidók!...

Leitner Zoltán.

Cuza pálcát tör a keresztény erkölcsök fölött

Cuza profesor a kultusz törvény tárgyalásának során újra eredeti kijelentésekkel lepte meg a képviselőket. A bucaresti diákgyilkosságok kerültek újra napirendre és Cuza profesor kifejtette álláspontját az ifjúság nevelésének kérdéséről. Végtére is Cuza, aki egy egész életet töltött el az iskolák katedráin igazán kompetens ebben a kérdésben.

Cuza mindenekeiből kifejtette, hogy az ifjúság nevelése rendkívül veszélyes utakon halad, mert az ótestamentum szellemében tanítják őket az iskolákban. Már pedig az ótestamentum — zsidó eredetű. És ez mindent megmagyaráz. Az ótestamentum szelleme át van itatva erkölcstelenséggel és nem is csoda, ha az ifjúság gyilkol ragad a kezébe. Az ótestamentum nem is szolgál más célt, minthogy elintse az emberek között a gyilkosság és becsületlenség magvait. Így Cuza profesor és a képviselőház valóban csodálkozott. De Cuza profesor folytatta interpellációját — és állást foglalt az újtestamentum mellett, amely minden magasabb eszmény megtestesítője, amelyben nyoma sincs a zsidó befolyásnak. És a képviselőház újra csodálkozott. Csak az újtestamentum keresztényi erkölcsi nemesíthetik meg a mai ifjúságot — fejezte be a profesor fulmináns beszédét, — csak ennek segítségével menthetjük meg ifjúságunkat.

Nincs itt arra szükség, hogy akár az ótestamentum erkölcsi tételeit, akár az újtestamentum elveit elemezzük. Az ótestamentum nem szorú arra, hogy megvédjük. Csak annyit szükséges megjegyeznünk, hogy Cuza ur ezuttal beleeset saját vermébe. Mert, ha a zsidó eredetű ótestamentum terjeszti az erkölcsi ferőt, akkor milyen véleményel legyünk az újtestamentumról, amelyet zsidó apostolok jegyeztek fel és minden szerzője zsidó volt. — Nem hiszük, hogy Cuza ur ne tudná ez. De nem is fontos hogy tudja-e vagy sem. Csak annyi bizonyos, hogy az ősz profesor ezuttal pálcát tört a T. Ház előtt a kereszténység erkölcsi fundamentuma, — a zsidó eredetű újtestamentum fölött is. Cuza-ól azonban már ezt sem lehet rosznéven venni. Cuza-án ma már csak csendesen és fölényesen mosolyogni lehet....

Egyre terjed a nemzeti-szociálista propaganda Görögországban

Athén. A német horogkeresztűk az athéni német követség egész alatt zavartalanul fejtik ki izgató propagandájukat — a görög fasisztákkal karöltve. A napokban nagyszabású szervező gyűlést tartottak, amelyen a nemzeti párt (kormánypárt) is képviseltette magát. Hír szerint Csaldarisz Lina asszony, a görög miniszterelnök felesége is részt vett az „klubizálásban”. A város egyik legnagyobb filmszínházában állandóan német filmeket vetítenek. Legutóbb egy horogkeresztű propaganda szolgálatában álló képet adtak elő amely az új nemzeti-szociálista rezsim imponzus alkotásairól, győzelmeiről és teljesítményeiről számol be. Szalonikiben és a szomszédos városokban az EEE antiszemita szervezet fasiszta terroja mind élesebb formákat ölt. Számos zsidó kereskedő kap naponta horogkeresztűvel szignált fenyegető leveleket, amelyben felszólítják őket, hogy pár napon belül hagyják el Görögországot, vagy merénylet áldozatai lesznek. Carassó zsidó ügyvéd, aki szintén kapott egy hasonló tartalmú levelet, feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen társaság ellen és kérte az ügyészségi vizsgálat beindítását.

A vidéki helységeken még intenzívebb antiszemita propaganda folyik az EEE részéről, amelyet ugyan a kormány néhány hónappal ezelőtt felszavatott, de azért zavar a' anui folytatja munkáját. Janninában, hol eddig a keresztény és zsidó lakosság között békés viszony uralkodott, az elült héten két zsidó kereskedőt súlyosan bántalmaztak. A lakosság körében az antiszemita demagógia annyira zsidóellenes hangulatot teremtett, hogy sok kereskedő és iparos már nem meri foglalkozását folytatni és tömegesen keresik fel a Palesztina hivatalokat certifikátok igénylése céljából.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucarestben

KATZ orth. restaurant
BUCUREȘTI, Str. Carol 36. I. em.

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában

Hotel IMPĂRĂTUȚII TRAIAN (Terminus)

szálloda

București, Calea Griviței No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0033

Az erdélyiek találkozóhelye Bucarestben!
Elsőrangú szálloda, fekvonovat, központi fűtéssel és meleg vízzel minden szobában, A szálloda egész személyzete beszél magyarul és németül. — A bérszolgálat minden vonat érkezésénél a pályaudvaron van és díjmentesen szállítja a szállodába a vendégek poggyászát

Miről tárgyal Adullah emir Weizmannal...

Előtérbe került Palesztina és Transjordánia egységesítésének terve

A jeruzsálemi lapok ammanai jelentés alapján közlik, hogy Abdullah transzjordániai emir egy magánbeszélgetés során kijelentette, hogy Londonban szeretne találkozni dr. Weizmannal és vele megbeszélni azokat a kérdéseket, amelyek közösen érdeklik a zsidókat és az arabokat és közelről érintik Palesztina és Transzjordánia fejlődését. Az emir ama reményének is kifejezést adott, hogy az angol kormány nem fog utjában állani ennek a találkozásnak.

Abdullah emir egyébként június 9-én délután 3 órakor érkezik Londonba hivatalos látogatásra. Az emirt az angol kormány egyik képviselője fogja várni a marseillei kikötőben és onnan Londonba kíséri. Az emir előbb Palesztinába, majd Egyiptomba utazik. Palesztinai utjára luxusvonatot bocsát rendelkezésére a palesztinai kormány.

Az emir minden cáfolata dacára, a palesztinai sajtó továbbra is hangoztatja, hogy Abdullah londoni útja Palesztina és Transz-

Jordánia egyesítésének tervével áll össze-függésben. Egyes lapok máris támadják a tervet és annak lehetőségét elvetik. A „Dschamas al Arabia” című lap mely a főműki oránuma, hívva int a palesztinai arabokat az ilyen tervektől és gondolatoktól és kifejti, hogy a két ország egyesítése a transzjordániai emir által kedvezőtlen következményekkel járna a palesztinai arabokra nézve.

Az arab nacionalista sajtó erősem támadta Abdulláht, Mose Shertok, a cionista executive politikai osztálya vezetőjének ammanai látogatása kapcsán. A lapok bírálataira Abdullah emir udvari irodája hivatalos kommunikációval válaszolt. A nyilatkozat tagadja a palesztinai arab sajtónak ama jogát, hogy kritikát gyakoroljon olyan tárgyalások fölött, melyeket az emir transzjordániai földek bérbeadása ügyében folytat a zsidó személyiségekkel, miután a palesztinai arabok szívesen adják el földjeiket a zsidóknak.

Óriási felháborodás Palesztinában a bevándorlás korlátozása miatt

— Tiltakozó gyűlések az egész országban. —

Jeruzsálem. — Megirtuk, hogy a palesztinai kormány a legközelebbi fél évre 5600 munkacertifikátot engedélyezett a Jewish Agencynek, noha a zsidó munkaerőkben még soha sem volt olyan hiány Palesztinában mint az utóbbi hónapok során. — A palesztinai zsidóság között szokatlan mély felháborodást váltott ki a kormány magatartása és az egész országban gyűléseken és tüntetéseken tiltakoznak a bevándorlás ilyen nagyarányú megszigorítása ellen. — Különösen az mérgeslelte a hangulatot, hogy a kormány tilalmi rendeletet adott ki a zsidó munkások részére, hogy azon vállalatoknál, ahol arab munkások is dolgoznak — nem szabad sztrájkot szervezniük és főként nem szabad sztrájkorséget állítanuk. Ezzel a rendelettel a kormány nyíltan állást foglalt a arab munkások mellett és a zsidó munkások ellen. A „Davar” héber napilap Tel-Aviv, Jeruzsálem és Haifa uccán röpiratokat terjesztett, amelyben élesen támadja a palesztinai kormányt. A Hiszadruth Executívja rendkívül ültést tartott, és proklamációt bocsátott ki, amelyben harcot hirdet a kormány certifikát politikája, valamint sztrájk — törvénye ellen.

Az egész országban hatalmas tiltakozó gyűléseket készítenek elő, hogy ezen keresztül az egész Jisuvot bekapcsolják a kormány elleni harcba. A Hiszadruth proklamációjából kiderül, hogy a Jewish Agency 20.100 certifikátot igényelt erre a fél évre.

A kormány újabb zsidóellenes politikája méltán háborítja fel az egész Jisuvot, mert a zsidóépítés legnagyobb ellenségévé így a palesztinai kormány válik, amely törvényeivel nyíltan akadályoztat gördül a zsidó munkaerő érvényesülése elé és az arab munkát forszirozza. — Természetes következménye ennek a politikának az, hogy míg a zsidó bevándorlást hihetetlen módon megszigorítják, addig az arabok tömegesen vándorolnak Transzjordániából és a szomszédos államokból Palesztinába és csinálnak veszélyes konkurenciát a zsidó munkásságnak.

A cionista Executive a közeli napokban hivatalos kommunikációt ad ki, amelyben a palesztinai kormány bevándorlási politikája ellen foglalt állást.

— A saarvidéki zsidóság tragédiája már előrevetíti árnyékát. A londoni „Daily Herald” saarvidéki levelezője megrendítő tudósításban számol be a saarvidéki zsidóság tragikus helyzetéről. A zsidó családok száca készülnek fel már arra a lehetőségre, hogy az 1935-ös népszavazás során a Saarvidék visszakerül Németországhoz, mert ebben az esetben nekik föltétlen menekülniük kell, ha nem akarják életüket és vagyonukat a horogkeresztű terror prézájának átengedni. A német már egyébként is türelmetlen izgatást folytatnak a zsidóság ellen. A saarbrückeni „Westland” egy zsidó tanuló levelét közli, amelyben ez tanítójának írt arról, hogy milyen bánálatmazásnak és megszegyenyítéseknek van kitéve keresztény tanulóitársai részéről. A tanárok azonban többnyire semmit sem tesznek az iskolai terror megakadályozására, sőt egy tanító osztályának növendékeivel egy uccai kivonulás alkalmával antiszemita izgató dalokat énekel-tetell.

— Százezer aláírással nyújtották be petíciójukat a lengyelországi revizionisták. Varsóból jelentik. A lengyelországi Revizionista Unió az elmúlt héten nyújtotta be a kormányhoz, az angol kormány ellen, a palesztinai zsidó bevándorlás korlátozása miatt petícióját. A benyújtott petíció több mint 100.000 lengyelországi zsidó írta alá, de ezzel a tiltakozó manifestum aláíróinak száma még nincs kimerítve, mivel a Revizionista Unió ifjúsági gárdája utján továbbra is folytatja ugy az egyéni, mint a kollektív petíció aláíróinak gyűjtését. Revizionista körökben úgy vélik, hogy Lengyelországban több mint 250.000 aláíróval fognak demonstrálni az angol kormány palesztinai politikája ellen.

HETI GLOSSZÁK

Stern Ödönné — a katolikus temetőben

Nem tudjuk, hogy nem e bocsájközünk ezuttal ismétlésbe. Illetőleg tudjuk, hogy igenis olyasvalamit írunk meg, amit e lap hasábjain már nagyon sokszor megírtunk. Megírtuk azoknak a zsidó nőknek és férfiaknak tragikus összeomlását, akik az élet küzdelmeivel szemben nem tudják tovább tartani magukat s ki méreggel, ki revolverrel tesz pontot életükre a kuszavisszaságára. Nincsen több, mint néhány hete, amikor e helyen írtunk Dr. Dénes Sándor öngyilkosságáról. Azelőtt meg a többi oradeai többi kitűnő társadalmi állású emberéről, akiknek az élet előbb teli kézzel szórta ajándékait. Azután a sors forgandósága haltot parancsolt a jól olajozott 60 lóerős életautónak (oh, ezek nem szekerek, hanem autók) és áttette utasait egy harmadosztályú tömegfülke kellemetlen illatú milliójébe. És ebben az odeur ben felmondták az idegek a szolgálatot. És sajtáságosan érdekes és elgondolkodtató. Az összes összeomlások tragikus szereplői, akik nem bírták tovább, hanem önmaguk szabták meg életfonaluk megszakitását, egy társadalmi rétegből kerülnek ki. Mondjuk azt talán, hogy a vallásos meggyőződésű zsidóság nem ment tönkre? Ez neveléses volna és nem is igaz. Mert mentek legalább annyian tönkre, jutottak koldusbotra a vallásos, pozitív zsidóságot élők körében is, mint abban a környezetben, ahol a Pénz és Életöröm volt szentté avatva. Ahol már nem lakott az Isten! Nem fért el a 10—12 szobás villákban. Kelltek a képeknek, a műkincseknek, a bridzs-asztalnak és tennisz pályának. Nem volt egy sarok már, ahol a zsidóság elfért volna. Vagy ha a „vallás”-nak mégis szorítottak egy cséppnyi kis helyet, akkor az „enterior”-be legfeljebb egy Mária kép kerülhetett, egy örök mécsessel. A zsidó vallást száműzték először. A zsidó hitet kidobták, nehogy a cselédség, aki különben a b. zs. t látta bennük, mosolyogjon. Játsozták a „felvilágosodottat” meg a „keresztényit”. Pedig a komorna meg a szakácsnő, szobalány és soffőr, csak a gazdag zsidót látta bennük. Igen, bennük, Dr. Stern Ödönnében is, akinek férje leggazdagabb famágnása volt egyidőben Erdélynek. A brátkai 20.000 holdas erdő, meg a 2000 holdas karcagi birtok, meg a paloták Oradean, meg Pesten, mind őt dicsérték.

Oroszország 1906

Fuchs Ernő (Beregszász)

... Pogrom volt:

... s a templomban ezernyi gyertya égett
... és ezernyi ima szállott az égnek
... és ezernyi ember a mellét verte
... és ezernyi torok énekelte:
„Uram bocsáss meg nekünk!”

... és jött az este és jött a reggel
... és sirva vezekelt ezernyi ember
... és sirva kért és sirva zugta:
„Uram segíts! Megöl Atyuska!”

... és sirtak az ifjak és sirtak a vének
... és sirtak a falek és sirtak a vétek
... és sirt — zokogott — jajgatott minden:
„Segíts meg bennünket Teremtő Isten!”

... és kint az uccákon tombolt a tömeg
... és gyilkolt az ifjú és gyilkolt az öreg
... és rom lett minden ... és jajt szűt az éj.
... és gyilkolt — ölt, rombolt, a vad szenvedély.

... és lángolt a templom és lángolt az ucca
... s a lángok terjedtek — sercege — futva
... és lángolt a templom, lángolt a vér
... és tüziől piroslott a borzalmas éj.

... és eljött a reggel és feljött a nap
... és minden csöndes lett a templom alatt
... és minden csak vér és minden csak rom
... elsőpört mindent az orosz pogrom.

... és jött a parancs az Atyuskától:
„Védd meg a zsidót a kancsukától,
Ne hagyj meghalni, hagyj élni tovább,
hisz adófizetőim közt nincs ostobább!”
..... de már késő volt
... de már késő volt — mert ezernyi tetem,
... feküdt a földben — elnyulva, csendben,
... jeltelen sírban összedobálva,
... ajkuk dacosan egymásra zárva ...
... így haltak meg ők.

... ez volt a pogrom és ez volt az élet
... és ezért fizetett sok ezer lélek,
... ez volt a tegnap és még a ma,
... és ezért hív keletre a holnap szava.

BUZIÁS-GYÓGYFÜRDŐ

(ROMÁN
NEUHEIM)

páratlan szénsavas radioactiv sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás: Szív- és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.
Női betegség: a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett ideg-bajok (Tabes, etc.) eseteiben legjobb eredménnyel.
Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha — Elsőrendű szállodák

Diétás penziók mérsékelt árakkal. Új modern uszoda, napfényes stranddal.

Fürdőidény: Május 15-től, október 1-ig

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld:

Muschong Buziás Gyógyfürdő Részvénytársaság

Fürdőigazgatóság, Buziás, Bánát.

Krízus volt, a mi viszonylatainkban. Néhány száz millió korlátlan ura. Azután jött az összeomlás. Sablon. Megpattant a felfelé ivelő hur. Vége vagyonnak, vége nagyvilági életemnek. De azért a szerény polgári jólét még nem pusztult el teljesen. De dr. Stern Ödönné sem bírta. Mit is csináljon vagyon nélkül. Most látta csak meg, mert hiszen eddig fátyolos volt szeme a sok előtte hajlongó alakoskodótól, hogy csak az Aranyborjú körül táncoltak az emberek. És tulajdonképpen ő volt az Aranyborjú. Most, hogy kiderült az aranyról hogy csak pakfon, oda a dicsőség, a „megbecsülés”. A keresztény társadalom nem vette be őket, a zsidó hamar kiengedte az „obligóból”. Mohamed koporsójaként libegett világnézetek, vallások, társadalmi rétegek, életlehetőségek között. Ő is a katolikus Stern Ödönné, meg a többiek is mind, akiknek nevét a mi naiv zsidó kegyeletlenségünkől indíttatva, nem akarjuk ismételni. Ez az új „haladó” zsidó vallásirányzat áldozatai a Mohamed koporsójából — a földre zuhantak. Nem bírták tovább ezt a kínos kétfalakúságot, ezt a rémes bizonytalanságot. Hit nélkül, vagyon nélkül, társadalmi pakfon, pozíció nélkül (mert ez akkor is hamis volt, amikor még valódi arany fénylött!) nem érdemes élni. Dr. Sternék is férjhez adták lányukat egy derék keresztényhez, mert ezzel azt hitték, hogy újabb stációhoz érkeztek. De ők megfeneklettek a bizonytalanságban, a bázisnélküliségben. Dr. Stern Ödönné elővette „Ideál” gyártmányú pisztolyát, megtöltötte és elsütötte a homlokánál.

Mi maradt? Egy „szép” fekete keretbe szorított gyászjelentés, amely azt hirdeti, hogy Dr. Stern Ödönnét családja nagy bánatára, örök nyugalomra helyezték egyik budapesti katolikus temetőbe. Ez maradt mint pozitívum. Ez a katolikus sírhant. A zsidóságot messzi maguk mögött hagyták, mint a vagyon...

És jönnek, jönnek, újból a „kiváltságosok” a pozícióért csörtetők, a karrierről álmódzó, a vagyon imádók és elhagyják szerencsétlen zsidóságukat. Illetőleg csak hiszik, hogy el tudják hagyni. Pedig ez hagyja el őket. De ebből a tévhitükből csak akkor ébrednek, amikor egy revolverlövés ébreszti fel őket. Egy tizedpillanatra. Amíg a golyó áthatol saját agyvelejükön. De akkor már késő...

A német zsidó sajtó nem tanult...

Az első pillanatban ellentmondásnak tűnik, hogy a zsidó tömegek rohamos elszegényedésének és jogfosztásának szakaszában éppen a legexponáltabb helyzetben lévő zsidó sajtó indult fejlődésnek Hitler Németországában — azonban mégis ez az igazság. A dolgozó nagyon egyszerű. A németországi zsidó olvasó nem vehet a kezébe egyetlen lapot sem, hogy ne meredne felé a gyilkos horogkereszt és nem olvashat el egyetlen cikket sem, hogy ne éppen a zsidó alacsonyrendűségről olvasna fulmináns értekezéseket. Egyedül csak a zsidó sajtó hasábjain találja meg riadt lelke a megnyugtató sorokat, ha éppen a palesztinai élet fejlődéséről kap objektív tudó-

Sövuoti legenda

Írta: Izsák Arnold.

A néhány héttel ezelőtt tragikus hirtelenséggel elhunyt erdélyi zsidó író, Izsák Arnold egyik tehetséges chaszidikus írását elevenítjük fel az alábbiakban. A Sövuoti legenda „Mentő csillagok a zsidó éjszakában” című novellás kötetében jelent meg első ízben.

Élt Berdicsev mellett egy kicsiny faluban, egy szentéletű egyszerű zsidó, névszerint reb Baruch. Jámorsága főleg abban rejlett, hogy adakozó volt és ha inséges vándor a házatájjára velődött, soha üres kezekkel nem távozott. Mint kereskedő ember sokat utazgatott vásárookra. Egyik községben megvette a gabonát, a másikkban eladta. De ha hosszabb utra indult, mindig társaságot toborzott maga köré, mert akkor az utak nagyon el voltak hanyagolva és sok volt a szegénylegény, akik utasok kifosztásából éltek. Am bármilyen messze is volt városától, soha sem maradt el ünnepre hazulról. Az ünnepet otthon szokta tölteni családi és baráti körben, elment a reb-behez, tanult, imádkozott és persze ilyenkor is jótékonytárgyokat gyakorolt.

Egy alkalommal, sövuoti ünnep előtt, egy messze városban volt dolga. Társaival egyetemben hazafelé indult, hogy a szent ünnepet otthon töltsék. Kiertek a városból és a bérelt parasztszekér loval vígan poroszkáltak az országúton. Estefelé egy erdő szélére értek, ahol a kocsi utasai leszállottak, hogy elmondják az esti imát. Kissé leheveredtek. Ima után vacsoráztak, azután folytatták utjukat. Az erdőben elhallgattak az emberek, mert az árnyak és az erdő sűrűsége félelmetesen ráborult az

emberek lelkére. Ilyenkor a lelkekből kiszáll a kedély és valami érthetetlen, titokzatos erő szorítja a torkát.

Reb Baruch hirtelen fájdalmasan felkiáltott:

Ott! valahol — és kezével egy irányba mutatott — gyilkolnak. Nézzük, mi történik arrafelé?

— Miről beszélsz? — kérdezték társai értelmellenül.

Baruch megint megszólalt:

— Nem halljátok a kétségbeesett hangokat?

Társai elfogódottan és kinosan mosolyogtak, ő azonban rendíthetetlenül megmaradt amellett, hogy valahol baj van és el kell menni gyorsan a hang irányába. Megállították a kocsit és hallgatództak. De semmit a szél susogásán kívül nem lehetett észlelni. A zsidók összebujtak és egymás fülébe sugták:

— A szerencsétlen reb Baruch megőrült!

Valóban reb Baruch futni kezdett ez erdő egyik ösvényén és nem tudta visszatartani. Ment, ment a segítségért esdeklő hang irányában. Bogácsok és tövisok között haladt el, lázasan rohant, semmivel sem törődve, egész éjszaka. És amikor hajnalodott, a nagy fáradtságtól összeesve még mindig fűlelt, vajjon honnan jön a hang. A hang pedig elnémult. Nyilván — gondolta, — megötétek. Most már meg kell, hogy keresse az áldozatot. Hidat látott maga előtt, a hid mögött pedig egy völgyben kicsiny község körvonalait. Nemsokára odaélt a községbe és csodálkozással látta, hogy minden ház ajtófélfáján mezüze van felfüggesztve, az emberek takarosan és tisztán jártak, az arcukon nyugalom ült és valami nagy előkészület történt.

sitást. De vajjon itt valóban megtalálja-e azt, amire szüksége van, a mai német sajtó nyújtja-e azt, ami történelmi feladata volna? Sajnos, a válasz sok tekintetben csak negatív lehet. Mert ha vannak is egészséges megnyilatkozások a német sajtó berkeiben, a liberális zsidó sajtó még a rendelkezésére álló lehetőségeket sem ragadja meg és messzi távol jár attól az uttól, amely történelmi hivatása volna. Csak tudósít, de nem mutat utat, regisztrál, de nem foglal állást. Tudjuk, hogy az erőszak kapcsolatát vonnak korlátot minden bátor tett és szó elé, de a liberális zsidó sajtó hangját nem ez az erő folytja el. Volna mit mondani az adottságok keretei között is, e helyett azonban még mindig nincs vége az asszimilációs kapaszkodásnak, még mindig nem a felülről jövő jövő elé tekint ez a sajtó, hanem az asszimiláció megboldogult „dicső” múltját siratja. Még mindig nem nyultak egyenesre a gerincek, még mindig kísért a vegyesházasságok elérésének délibábja, még mindig sárgafoltnak tekintik a zsidóságot. Csak kiragadunk egy példát. Hirdetés. A liberális zsidó sajtók tele vannak hasonlóval: „Egy 27 éves evangélikus, nemárja fiatal ember életársat keres. Hozomány szükséges. Esetleg henősülés”. És esetleg még egy vállveregetés. Mert a nemárja evangélikus — esetleg egy izraelita hölgyet is elvesz. Természetesen hozomány szükséges. A német liberális zsidó sajtó pedig, amelynek függelenségét nem veri béklyóba az anyagi szükség, teret ad, sőt maga is szívesen látja az ilyen megnyilvánulásokat. Azt hiszik, hogy a zsidókérdést a vegyesházasságok hálószeréből is megoldhatják és nem veszik észre, hogy újra azt az utat járják, amelynek a hillerrejsim oly csufosan vetett véget. Nem volt elég tehát még mindig a pogromok és internálótáborok memóriáiból... A liberális zsidó sajtó újra visszafelé fordítja a történelmet...

A kishitűek nem bírják tovább...

Tudvalevő, hogy több mint egy esztendeje Németországban vágatási tilalom van. Illetőleg csak úgy engedik meg a rituális vágatást is, ha az állatot előbb elektromos árammal elkábitják. A zsidó vágatási törvények szerint ez a módus, természetesen tréfah. Elképzelhető, hogy a németországi valláshoz hű zsidó tömegek, milyen keserves megpróbáltatáson mennek keresztül, ezzel a tilalommal. Hiszen az élet fenntartásához szükséges hus-ételek élvezetétől esnek el. De mint évezredek át, úgy most is, *kiarianak* a vallástörvényei mellett. Nem esznek inkább húst, semhogys megszeg-

jék egyik legfontosabb vallási tételünket. És most jön a legszomorubb: két „vallásilag liberális” vezetőember R. A. Heinrich Stern és Dr. Dieneman „rabbi” cikket írnak egy „liberális zsidó” újságban, amelyben pálcát törnek a vágatási tilalom fenntartása mellett és ezt írják „életre és nem halálra” című cikkben: már követelt el az orthodoxia életbevágó hibákat, így például akkor, amikor a zsidó házassági jogot nem reformálták. Most ismét ebbe a hibába esnek. A zsidó ifjuságnak, hogy egészségét megóvja, erőre van szüksége. Ezért szüksége van husételre. Nem szabad megengedjék a zsidó hitközségek, hogy amiért „az i betűn hiányzik egy pontocska” emberek tizezrei éhezzenek. Ha a vallásos zsidóság nem ébred ennek tudatára, akkor a liberális zsidóságnak kell őket felébreszteni. Mert „életre és nem halálra” kell ítélve legyünk.

Igy ír a rabbi ur. Neki az egész tréfah és kóser probléma egy i betűről hiányzó pontocska. Jaj, jaj, milyen kicsi pontocska öl. Hogyan is tudna ebből a keserves harcából logikus és józan következtetést levonni? Azt hiszi talán, ha a német zsidóság tréflit enne, már Hitlerék meghajolnának? Mennyire téved a rabbika? Hiszen ez az erő az, amivel tuléljük Hitler, tuléltük Titust és Hámánt, a középkort és cárizmust. Ez a kis „i” betűn levő pontocska (hogy az ő metaforájával éljünk) ad erőt a zsidóságnak, hogy örökké éljen. Ugyalokat az elektromos áram nemcsak az állatokat szédíti meg Németországban, hanem egynémely zsidót is. De keserves lesz a felébredésük. De keserves.

„Szémíta hősök”

Kinos dolog. Végre a németek fel tudnak mutatni egy vérbeli germán zeneszerzőt, aki amellet, hogy tehetséges — árja is. G. F. Händel ez a nagy nevű zeneszerző, aki idestova már 175 esztendeje költözött el az élő németek sorából, zeneművel azonban még mindig eleven frissességgel hatnak és semmi sem vesztettek eredeti hatásukból. És mégis kinos... Igen, mert ez a G. F. Händel semmi tekintettel nem volt az utókorra, nem gondolt arra, hogy egykoron Goebbels lesz a német művészi élet tehatalmu diktátora, és épen ezért merőben eltévesztette művészi célját és eszközeit... Hogy világosan beszéljünk, G. F. Händel megszegyenítette a német történelmet és teuton hőskort. Operákat írt és zeneművei valamennyi hősének alakját az ótestamentumból merítette. Hogy kik ezek a hősök? Saul, Sámson, Josua, Salamon király és nem utolsó sorban Juda Makabi! Méltán lehet tehát ez a 175 éves

jubélium kinos a mai Németországnak... Mert vagy ünneplik Händelt és elismerik zsenijét, zenei művészetét, — vagy megtagadják őt! Ha elismerik, úgy elismerik művészi ábrázolását is, elismerik a szemita hősöket. Vagy megtagadják és akkor az árja művészet legkimagaslóbb zenei vezéralakját tagadják meg. Kinos ügy. Manapság ilyen tettért G. F. Händelre internálótábor várna, vagy kényszerítve lenne, hogy hőseit Julius Streicherről a nürnbergi „Stürmer” programvezéréről mintázza meg. Händelnek nyilván szerencséje van, hogy lelke 175 évvel ezelőtt hagyta el földi hüvejét. Mert, ha ma élne, kortársai, Goebbels és Streicher hazaárulás miatt újra halálra ítélnék...

Azelhanyagolt zsidó leánynevelés megdöbbentő következményei

A verbói hitközséget két borzasztó eset tartja izgalomban. Pár hónappal ezelőtt történt, hogy hihű szülők leánya megismerkedett egy keresztény banktisztviselővel és elhatározták, hogy házasságot kötnek. A szülők megrémülve értesültek erről a tervről és teljes erővel elleneztek. Erre a leány a szülői ellenkezésre azzal válaszolt, hogy megmérgezte magát, 10 napig ápolták önfeláldozással, de nem sikerült megmenteni. Az előirt három napos gyász még nem ért véget, amikor megint egy kinos ügy hozta lázba a községet. Arról van szó, hogy két, vallásos házból származó leány, éjjeli órákban megszökött, kolostorba mentek, ahol mindketten áttértek azért, hogy a szomszédos keresztény kereskedő fiával házasságot kössenek. Az eset hatása alatt külön könyörgő istentiszteletet tartottak, a rabbi megrendítő beszédet mondott, általános bűntöit hirdettek, vezeklési imákat mondtak. A bajt azonban ezzel nem lehet meggyógyítani, a dolgot meg kell fogni mélyebben, az orthodox leányoknak vallási felvilágosítását és oktatását szilárdabb alapokra kell fektetni.

Szövet különlegességeink elismerten a legjobbak legolcsóbbak!!

Szolid kiszolgálás!

Havas & Grünfeld

Engross
Endetall

posztó és bélésszövetek
gyári lerakata

ORADEA,
Str. Avram Iancu 8.

Az egyik ház előtt fehérszakállu aggastyán állott, karján zöld ágakkal és virággal.

— Salom, jó öregem — köszöntötte őt reb Baruch — mi történi itt, hogy felvirágozzátok házaikat?

— Az történi, hogy ma lesz sövuot előestéje. Ilyenkor bizonyára nálatok is lombdíszebe borítják a házakat. Isten adta ilyenkor a Tórát nekünk, az Irást és adta nekünk a kivételesen nagyszerű embereket, a jószívű zsidókat. Nekem az az érzésem, hogy ezen a napon nemcsak a Tórát ünnepelhetjük, hanem a zsidó jóság megtestesítőjét is és ezért sokkal több virággal és zöld gallyal fogom feldíszíteni a hajlékomat.

Reb Baruch egy másik ház elé ment, mindenütt körülbelül ugyanazt mondták, amit az aggastyán. Valahol azután hajlékot kért, szívesen beengedték, este pedig elkísérték a zsinagógába. Csodálkozva látta, hogy utközben köréje sereglenek a hívek — csupa jóillőzőtt gondatlan külsejű ember, öreg és fiatal. A zsinagóga előtt díszkapu állott virágokkal és egy lombkoszoru közepete „Baruch habba” szavak köszöntötték a vendéget.

— Kinek szól ez? — kérdezte reb Baruch.

— Kinek másnak — válaszolták — mint önnek, a legjobb berdicsevi zsidónak. Így felelt az öreg ember, akít reb Baruch először szólított meg.

— De honnan tudták hogy én ide vetődöm? Hiszen én is csak titokzatos hangok nyomán kerültem ide.

— Ugyanolyan titokzatos hang mondta meg nekünk is, hogy nagy vendégünk lesz.

A templomban első helyre ültették, ima után az aggastyán magához invitálta.

A vacsoránál reb Baruch az egész községet maga körül látta. Kiddus után az öreg tállatott és ekkor csupa szép és friss gyümölcsöt terítettek. Elmondották, hogy mindez Erec Jisraélből való és ebben az évben valami egészen különös véletlen következtében kerültek ide.

— Véletlen műve volt, hogy ön idejött, véletlen, hogy a korai palesztinai gyümölcsök ide juthattak, véletlen, hogy ön segélykiáltásokat hallott. De a sok véletlenségben mégis kell valami tervszerűségnek lenni.

Vacsora után, régi zsidó szokás szerint, imádkoztak és tanultak, majd kimentek a szabad udvarra, hogy lássák az éjjeli jelenést. Éjfélkor meghasadt az ég kapuja, reb Baruch látta, amint fehérszárnyu angyalok tóratekercekkel és hárfákkal körültáncolták a Legfelsőbb Aranytrónust.*

Az átvirrasztott éjszaka során a vének, akik együtt voltak reb Baruchal, megmagyarázták a jelenést. Nyilván — mondták — a vendég érdeméből történt ez.

— Én igazán nem tudom, mivel érdemeltem ezt ki, egyszerű dolgozó ember vagyok, a Tóra igéit valom és az ősök hagyományos parancsai szerint élek. Miért kapom én ezt a kiváltságos megkülönböztetést?

— Ennek bizonyára meg van az oka. Mi sokkal kisebbek vagyunk, semhogys megmagyarázhatnók. Hanem, ha majd hazaér Berdicsebe,

*) A hagyomány szerint minden Sövuot éjjelkor meghasad az ég kárpilja, de azt csak az arra érdemesek láthatják.

csebbe, mondja el a dolgokat a rebbenek és ő bizonyára meg fogja oldani a rejtélyt.

Amikor hazaérkezett, megmosakodott és sietett a berdicsevi rebbehez. Előadta a különös esetét és kérdezte, hogy mint egyszerű ember, milyen jogon mutatták meg neki az égi látomást és miért kapta ezt a különös sövuoti megtiszteltetést.

— Gondolj vissza reb Baruch, nem tettél-e valakinek valami egészen különös szolgálatot?

Reb Baruch kiatni kezdett emlékei között és elmondta, hogy régen, évekkal ezelőtt, forró nyári napon egy erdő mellett haladt el. Amint a gyalogösvényre tért ki, az erdőből nyöszörgések hangja hallatszott. Beljebb ment és egy fa mellett egy vajudó asszonyt talált. Valami szegény parasztlaszony volt, akít utközben lepte meg a szülési fájdalmak. Felvettem és elvittem a közeli faluba. Az asszony egy egészséges fiugyermeknek adott életet.

— Nos — szolt a berdicsevi rebbe — maga egy embert segített a világra, aki bizonyára a jóságban és emberszeretében méltó utóda lesz. Az Égiek ezt akarták megmutatni.

— De vajjon nem hiba-e, hogy a gyermek nem zsidó asszony szülötte?

— A jóság és a szeretet — mondta a berdicsevi — nincs a valláshoz kötve. A te érdemed épen az, hogy úgy cselekedtél, hogy nem vártál azért jutalmat. Jót tettél a jóéri, igazat az igazért és ezért van a te helyed a nagyok között. Menj haza és dicsérd az Urat, akít megpillantatta veled az örök fényességet, amelyben részed lesz.

HIREK

"Népünk" cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5694

Péntek: Szíván 4, május 18.
 Szombat: Szíván 5, május 19. Erev Sevuoth.
 Heli szidra: במדבר
 Heli háftóra: וד' מספר
 Perek 6. פרק ו'
Szombat kezdete:
 üzlet bezárás 7.35
 gyertyagyújtás 7.45
 Istentisztelet kezdete 7.50
 Szombat befejezése 8.50
 Vasárnap: Szíván 6 május 20.
 א. דשבועות
 Hétfő: Szíván 7. május 21.
 ב. דשבועות מזכר

Sovüosz

A zsidó kezesség

Mielőtt az Örökkévaló a Tórát Izráelnek adta volna, így beszéli a midrás, előbb egy garanciát kért tőlük, hogy meg is fogják azt tartani. Erre ők az ősatyákra hivatkoztak: Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak, akik majd kezességet tettek. Ezt azonban nem fogadta el Isten, mert az ősek maguk is kezességre szorultak. Akkor a gyermekeink legyenek a kezességek, mondta Izráel népe. Ezt aztán Isten kielégítőnek találta és így adta nekik a Tórárt, amint írva van: *Mipij aulalm vöjauknim jiszádto auz*, a kicsinyek és csecsemők ajkából elapítottad a várat, amelynek ércfalán megtörik az ellenség és bosszuleső minden ostroma. Ezért ha Izráel hűtlen lesz a Tórához, Isten a kezessen hajítja be az adósságot, amint írva van: *Vátlskách taurész Elaukecho, eskách bonecho gám oni*. Ha elfelejtkezél Istened tanáról, én is megfelekkezem fiadról.

Ezen párbeszéddel illusztrálták bölcsseink a kezesség nagy komolyságát, amely a Tóra birtokához fűződik. *Nem a szülőknél van a biztosíték, hanem a gyermekekben.* Lehetséges, hogy a korok és körülmények kényszere folytán a szülők nem lennének, vagy azt hinnék, hogy nincsenek abban a helyzetben, hogy az isteni törvénnyel szemben főntartás nélküli engedelmséggel és csorbítatlan hűséggel viseltessenek.

Azokról, akik ezen nehézségekben engedélyt látnak arra, hogy egy féktelen, zsidótlán életet éljenek és hogy könnyelműen hátat fordítsanak a zsidóság összes szabályainak, azokról nem akarok most beszélni. Behízányult sokszor, hogy ahol nincs vallás, ott nincs erkölcs sem és a lejón nehéz a megállás. Hanem azokról szólnék, akik csak sóhajlvá engednek a kényszernek. Ők bizonyára előnyben részesítenék egy Istenhez mindenben hű zsidó életmódot, ha a nehézségek nem olyan nagyok lennének.

Ezen panaszokkal nem akarjuk ma szembeállítani a megfontolást, hogy még sohasem volt könnyű zsidónak lenni és mint zsidó élni és hogy minden korban meg vannak a maga sajátos nehézségei. Hogy azok a szenvedések, amelyeket őseink kiállítottak, sokkal komolyabbak voltak és nehezebbek, mint azok, amelyek a mi mostani korunkat és helyzetünket jellemzik. Így például: a színtel keresztények, a maranusok bizonyára többet szenvedtek az inkvizíció idején, de mégis a szívükben, a valóságban olyan tökéletes zsidók maradtak, hogy róluk mondja a zsolttár: *Nem felejtkezünk el Istenünk nevéértől, ámbár kezünk az idegen istenek felé voltak kiterjesztve.*

Azt sem mondjuk, hogy Németországban és mindenütt meg tudnak küzdeni sokkal súlyosabb nehézségekkel, ahol erős a meggyőződés és az elhatározás. De elfogadva azt, hogy korunk nehézségei és akadályai csaknem lehetetlennek teszik a Tóra diktátumának teljesen megfelelő életmódot. Akkor azok, akik ezen lehetetlenséget súlyosan érzik, kétszeres és háromszoros komolysággal kellene, hogy őrkdjének afőlől, hogy legalább gyermekeik egy Istenhez hű zsidó életmódra neveltessenek. Mert az őseket, akik a kor viszontagságaival harcoltak, gazdagon kárpótolta a küzdelem fáradságaiért az ő zsidósáruk, minden *micvoh*, minden kötelesség, amelyet gyakoroltak és minden *dvéroh*, minden vétek, amelyet elkerültek. A gyerekeket ellenben, a Tórával együtt, az örömtől is megfosztották és ezzel az erkölcsi erőtlől, amely az élet nyomorúságait saskönnyűséggel és orozslánbátorsággal lebjrja. De az életküzdelmet és fájdalmat még sem tudják nekik megtakarítani, amíg a gyermekek még a zsidó nevüket és a zsidó fajarcvonásait viselik. És nincs vigaszuk az örüllettel, a gyűlölettel és irigységgel szemben, amely életüket megkeseríti, mert hiányzik a zsidósáruk, mert nincs ideál a szívükben, amelyről az összes viszontagságok erőltlenül visszapaftannak. Ők szenvednek és nem tudják, hogy mi okból és miért? Ezt a világot irigyeli tőlük az emberi gyűlölet és azt a magasabbat, ahová az örület nem érhet el, elzárták előlük a szülők, azzal, hogy hűtlenné lettek a kezességhez, amiért őket az emberiség atya felelőssé teszi. Itt nyilvánul a régi keserű igazság a gyermekeknek: *Ha megfelekkezél Istened tanáról, én is megfelekkezem fiadról.*

És ha visszapillantást vetünk az utolsó évtizedek eseményeire azt látjuk, hogy az emberiségen és elsősorban Isien kiválasztott népén beteljesedett ez a Cassandra jóslat. Előbb a nagyvilágégés tizedelte meg ifjainkat, azután a béke áldásából, a tudomány szabadságától fosztják meg a nemes bajtársak, akikkel együtt küzdöttek a lövészárkokban. *Csoda-e, ha ezek az ifjak elhagyatottságukban ott keresik az üdvösséget, onnan várják a megváltást, ahol őket tárt karokkal fogadják és földi paradicsomot helyeznek kilátásba számukra: a marxista sejtékben?*

Ugy látszik, hogy Izráel népe, akarva, nem akarva kötelez az ősek kezességét beváltani. A gazdasági antiszemitizmus ki akarja szorítani a zsidóságot az egész földkerekségen a gyakorlati pályákról is. Ugy látszik, hogy a nagyvilágon nincsen számunkra hely. Csak egyedül Erec Jiszroélban. De majd csak akkor, ha arra méltók leszünk, ha a szenvedések tüzeiben hivatalunk számára megfeszülünk. Mint német testvéreink, ahol már mindig zsufoltak a templomok és zsidó kulturális tanfolyamok és ahol ujjáébredt a kihalt félben levő zsidó nép — és középiskola. Ahol virágzásnak indult a zsidó irodalom és a sajtó soha nem remélt lendületet vett.

Ne várjuk azt, hogy bennünket is elleljen az ár. Amidón az ünnepen negyevü elhunytainkra és vértanúinkra emlékezünk: kell, hogy mi is, miként ez ősek újból fogadjuk: *כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע* hogy mindazt, amit az Örökkévaló mondott, megtartjuk és meghallgatjuk válogatás nélkül. Látjuk, hogy mennyit ér a civilizáció és kultúra, amiben biztunk, látjuk, hogy mennyit ér az a vallás, amely azzal kérkedik, hogy teljeszi magát a zsidó rituálén és ceremóniákon, mert egészen a szeretet mindenkit átölelő eszméitől van átitálva...

Gyermekeink ezreinek és nemcsak azon pár száz jesiva bochernek — is kell foglalkozniok intenzíven a Tórával és a felnötteknek meg kell ismerkedniök a hagyományos zsidó tudomány és irodalom magas szövegekkel, korszerű megvilágításban a zsidó kultúrájukban. Rabbijaink ípedig ne fartsák bűnök, ha az ifjúság nyelvén hozzájuk leereszkednek. *Gondoskodnunk kell korszerűen képzett tanítókról és megfelelő tanintézetekről, de legalább ipariskolákról: és majd akkor kicsinyeink és ifjaink lehelletéből mielőbb fölépül a vár, amelynek ércfalán megtörik az ellenség és bosszuleső minden ostroma.*

Dr F. S.

— **Az osztrák cionisták harmadik széderestje.** Az osztrák cionisták vallásosságban tul akarják licitálni az orihodoxokat is. A versengésnek azonban egészen furcsa, mondhatnánk groteszk módját választották. A hagyományos két széderestét megtoldották és április 1-én a bécsi Continental szálloda nagytermében egy harmadik széderestét is rendeztek. A széderestét egyébként táncsal és jazz zenével költötték egybe, ami viszont arról tanuskodik, hogy a bécsi cionisták sokkal jobban értenek a hagyományok lábball típrásához, mint azok megreformálásához.

— **Dr. Felter Imre, buteni-i körorvos tragikus halála.** Dr. Felter Imre (Butyin) körorvos május hó 4 én rövid szenvedés után 49 éves korában hirtelen elhunyt. Dr. Felter Imre halálát osztatlan résztvétellel fogadta az egész környék lakossága vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül, mert az elhunyt éleltében orvosi praxisával és rendkívül nemes jellemével maradandó emléket állított magának. Dr. Felter Imre nem — csak orvos volt, hanem elsősorban melegen érző ember, aki minden szükségben szenvedőt kiségeit és orvosolt, Dr. Felter Imre birtokában volt az egészségügyi miniszterium kiüntetésének, a "Crucea Meritul sanitar cl. I."-nek. Temetésén Butyiban még soha nem látott tömegek vettek részt, hogy lerójják utolsó kegyeletüket a tragikus sorsu főorvossal szemben. — A temetkezési szerterítást Schwartz Sándor gurahonti kerületi

főrabbi végezte, aki megható beszédben méltatta az elhunyt érdemeit. Utána Dr. Cosma Demeter, radmegyei főorvos, Dr. Babuffa Tivadar, gurahonti kerületi orvos és Dr. Groza János radmegyei prefektus jellemezték az elhunyt rendkívül nemes jellemét és érdemeit. Dr. Felter Imre emléke örökké emlékezetes marad mindazok előtt, akik valaha is ismerték őt.
B. M.

— **Az internálótáborok rémségei.** A Hejnaló, a naplóm Thomas Petersen német emigráns elbűstélés-eit közli, aki röviddel ezelől szöött meg egy internálótáborból. Petersen úr leleltéveniti a táborok rémségeit, a fegyőrök brutálisait és a naponta megismétlődő hiteltel bírázások történetét. E mondja többbe írását, hogy különösen a zsidó internálótáborok helyzete kétségbeejtő, mert azoknak kell elviselni a legkegyetlenebb bánásmazásokat. — Ez a refrén minden egyes menekült elbeszélésénél visszatér. — A zsidó foglyok helyzete rosszabb a halálnál...

Fogászati rendelő

Str. Alexandri 22 (Telcky-u.)

FOG

huzások
 koronák 100 leitől
 fehér fogak 100 leitől
 tömések 40 leitől

Válódi aranykoronák és a legújabb platina színű fehér koronák

fájdalom mentesen készülnek

Tisztviselőknék és alkalmazottaknak kedvező részlettízetés

Hartstein M.
 Dentist.

Kelmefestést

minden színben, vegylisztítást, gallér mosást legszebben és legolcsóbban vállalok

BORGOS

színház oldal, Bazár-épület

Fiókfelvétel: Piața Unirii 16

Tavaszi

férfikalap ujdonságok

Heller és Deutsch

kalapgyár lerakatában legolcsóbban kaphatók. Str. Nic. Iorga No. 21.

Kalapok vasalását és alakítását olcsón vállaljuk.

Öltönyt, felöltöt és télikabátot eredeti angol szövetből

Öltöny 3000 Leitől,
 Felöltő vagy átmeneti kabát 3000 Leitől
 Télikabát 3000 Leitől

Hackmayer uri-szabó

Oradea, Regina Maria 3
 (villamos megálló)

Nem szenved kétséget!!

és már mindenki meggyőződött róla, hogy a legelőnyösebb bevásárlási forrás és a legizlésebb divatcikkek csak a

GRAND MAGAZIN PARIS

volt GLÜCKSMANN cégnél, O R A D E A, Piața Unirii szerezheti be. Kirakatai állandóan szenzációsak!!!!

— Az olasz cionizmus kétségbeejtő helyzetbe jutott — a zsidó antifasiszta mozgalom leleplezése miatt. Roma — Megírjuk egyik elmúlt heti számunkban, hogy az olasz rendőrség Turinban egy zsidó antifasiszta szervezetet fedezett fel, amelynek élén Leo Levy, az olaszországi cionista ifjusági szervezetek vezetője állott. A felfedezés egész Olaszországban kínos feltűnést keltett, annál inkább, mert a turini sejtkekhez hasonlóan Romában és több más helyen is találtak fasiszta-ellenes szervezeteket. A zsidó antifasiszta szervezet leleplezése következtében a turini vezetőségnek vissza kell lépni és minden valószínűség szerint egy királyi biztost neveznek ki a hílköztség élére. Az olasz zsidó hílközségek központi szervezete, amely Felice Ravena vezetése alatt áll, kényszerítve lesz hasonlóan cselekedni. A cionista szervezet, amely eddig az olasz zsidóságnak ugyiszólván hivatalos képviselője volt, és a legnagyobb tekintélynek örvendett, ugyancsak súlyos helyzetbe jutott a kompromitáló leleplezés következtében, amely igen érthető, mert Leo Levy a zsidó cionista ifjuság vezetője volt az értelmi szerzője az államellenes összeesküvésnek. — Bizonyos anticionista és anliszemita körök természetesen igyekeznek az ügyet felfújni és hangulatot csinálni a zsidó nemzeti mozgalom ellen. Hír szerint Alfonso Pacifici ügyvéd az olasz cionista organizáció vezetője is vizsgálja az egész cionista vezérkarral a munkától. — A leleplezett antifasiszta szervezkedés ügyében még mindig folyik a vizsgálata.

— A hlohoveci zsidó gyermekeket egy kiemelkedő sírköve. A hlohoveci zsidó temetőben van egy elkülönített rész, ahol a gyermekek alusszák örök álmukat. A sok-sok apró sírkő közül feltűnően kiemelkedik egy nagy sírmlék, amely alatt egy felnőtt férfi pihen. Érdekes története van annak, hogy miért hantolták el ezt a felnőtt férfit a gyermekeketemetőbe. Jó néhány évtizeddel ezelőtt a hlohoveci hílközségnek volt egy samesza, aki messze környéken nevezetes volt jámborságáról. Már 75 éves öreg ember volt a samesz, mikor közeledni érezte a halálát. Magához hívatta hozzátartozóit és a következő szavakkal közölte velük utolsó kívánságát: „Ha azt akarjátok, hogy a tulvilágon nyugalmat találjak, temessetek tiszta lelkek közé. Miután tiszta lelke valószínűleg csak gyermekeknek van, köztük akarok pihenni, — hiszen a felnőttek mind bűnösök.” A jámbor sameszt, kívánságához hiven, a gyermekeketemetőben temették el. A samesznek egyik unokája a legelőkelőbb magyar vállalatok egyikénél igazgatói állást tölt be. Persze egyáltalán nem olyan jámbor zsidó, mint nagyapja volt.

— A stettini rémuralom. — Röviddel ezelőtt a stettini hatóságok több SA. rohamosztágot tartóztattak le, Göring miniszterelnök egyenes rendeletére. A letartóztatott nemzetiszocialistákat a bíróság több évi börtönrre ítélte, miután bűnösségük beigazolódt. A nemzetiszocialisták letartóztatása Mackensen tábornagynak panasza alapján történt meg, akinek tudomására jutott, hogy a rohamosztások több vezető német-nemzeti politikust letartóztattak és megkínóztak. A tárgyalás során derült ki, — amelyről egyébként a sajtó nem írhatott — hogy több tekintélyes zsidó polgárral is hasonló módon bántak el a nemzetiszocialista terrorlegények. Kiderült, hogy az egész Németországban köztisztviseltek álló Kunsmann 80 éves zsidó nagyiparost, a német hajóépítés legkiválóbb szakemberét is elrabolta az SA. és miután hihetetlen módon megkínózták, magas váltásdíj fejében helyezték csak szabadlábra. Kunsmann azonban súlyos sérüléseibe néhány nap múlva belehalt. Hasonló módon jártak el Heimann német zsidó frontharcossal, aki a bántalmazások következtében megvakult. Az SA. terrorfiukat a bíróság elítélte. Kunsmann és Heimann elleni merénylet azonban mellékesen derült ki. Az ítéletet a két eset semmiben sem befolyásolta.

A bucurești-i zsidóság állampolgársági leigazoltatása

Bucureștiből jelentik: Az utóbbi hetekben a fővárosban rendőrségi ágensek és komisszárok járják végig a zsidó lakásokat és kontrollálják az állampolgársági igazolványokat, hogy meggyőződjenek arról, hogy kik közülük „valódi” állampolgárok. Igazolással nem fogadják el az 1919-ben kiadott és 1923-ban módosított állampolgársági törvény alapján kibocsátott igazolványokat, hanem kéri azon iratokat is, amelyeknek alapján ezek ki lettek adva, hogy meggyőződjenek arról, hogy az állampolgársági igazolvány nem-e hamis.

Ugy látszik, hogy a sok nehézséggel és körülményesen megszerzett állampolgárságot akarják most, kétségbe vonni. Ezért azon kérdéssel fordul București zsidó lakossága a bucurești-i rendőrség fejéhez, hogy az ő tudtával és beleegyezésével folyik ez a vizsgálat, vagy pedig csak az egyes tisztviselők tulbuzgóságának köszönhető ez.

— Bármilyen bucurești-i megbízásokat vállalok. Cim a kiadóban.

— A »Stürmer« uszításai. A »Pariser Tageblatt« egyik legutóbbi számában foglalkozik a »Stürmer« uszításával. A lap közli a »Stürmer« egyetlen számában megjelent cikkek címeit, amelyek teljesen tájékoztatnak arról a mérgező propagandáról, amelyet Julius Streicher, a lap főszerkesztője folytat. Sorrendben a következő cikkeket hozza a »Stürmer« egyik száma: „Leleplezett titok: Zsidó gyilkossági tervet fedeztek fel, amely a nem-zsidó emberiség ellen irányult”. „A rituális gyilkosságok lényege”. „A »Stürmer« harca”. — „Zsidó tömegverenzések és vérfürdők”. „Titkos zsidó törvények”. „A nemzsidó nem ember, hanem állat”. „Az embermészárlás törvényei”. „Rituális gyilkosságok Puri-nkor”. „Rituális gyilkosságok Peszachkor”. „Honnan származik a zsidó vér”. „Zsidó gyilkossági terv Miklós cár ellen”. „Zsidó gyilkossági terv Hitler Adolf ellen”. „Nemzsidók egyesüljétek!”.

— A Szovjetörület vértanuja. Varsóból táviratozzák: Minszkben a szovjet bíróság nyolc évi börtönrre ítélte a városi métszöt R. Jakaj Tajvije Rappoportot. Ő volt az utolsó öre a minszki vallási életnek. A vezetők, a rabbik a dajonim már mind elmenekültek a vörös pokolból, egyrésztük kivándorolt Palesztinába, egy másik részük Amerikába. Ő azonban ott állott a poszton. Nemcsak arra igyekezett, hogy a sechitő teljesen megfelelő legyen, hanem összegyűjtötte a gyerekeket és tanította őket. Hogy ezt a munkáját meghíusítsák, mindenféle koholt vádaskodás alapján drákói ítélettel sújtották. Az ítélet rendkívül nagy megdöbbenést keltett.

— Figyelem! A bucurești-i elismert Groszman-féle kóser vendéglő volt tulajdonosa Constanjában, Str. Traian 15 alatt kóser vendéglőt nyitott.

Zsidó vagy?

Támogasd előfizetéseddel a „NEPUNK“-et!

E menorák
Z gyertyafartók,
U serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,
bármily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacamul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Strada Gen. Neculcea No. 6.

Palesztinai hírek

A „Lodzia” textilgyár üzemét rövidesen Tel-Avivból Petach Tikvába helyezik át.

A nagyarányú építkezések folytán már régen szükségessé vált egy új cementgyár létesítése, amely a Neshet cementművek mellett kielégítően el tudja látni a palesztinai piacot cementtel. Jellemző a belső piac rendkívül nagyarányú fogyasztására, hogy míg az elmúlt években a Neshet művek, amely egyedül áll a palesztinai piacon, a szomszéd államokba is tudott exportálni, addig ma Palesztina már cementbehozatalra szorul. Másoldalról az újabb cementgyár felépítése kedvezően befolyásolná a piaci árat is. Ezidőszerint egy lengyel tőkés csoport foglalkozik egy új cementgyár létesítésével.

A jaffai kikötőben nagyarányú építkezések indultak meg, hogy az egyre növekvő forgalom lebonyolítása ne ütközzön nehézségekbe. Egész sor új épület emelnek a kikötő közelében, vasutak hálózzák be a rakpartot és megnagyobbítják a kikötő-teret is.

Jeruzsálem közelében, merekült német zsidó társaság 180 dunam földterületet vásárolt. További 400 dunam vásárlását vették tervbe. A telepítés kizárólag tejgazdasággal fog foglalkozni.

Tel-Avivban tartózkodik ezidőszerint egy novisadi (Jugoslava) nagy konzervgyár tulajdonosa, aki azzal a tervvel foglalkozik, hogy Tel-Aviv közelében egy konzervgyárat létesít.

Lewin-Epstein testvérek, akik Varsóban egy nagy nyomda tulajdonosai, vállalatukat Jeruzsálemba helyezik át.

A grodniki (Lengyelország) Herzfeld & Victorius Ltd. cég megbízottal a napokban érkeztek meg Palesztinába, ahol egy nagy jéggyár létesítésének előkészületeit tették meg. A jéggyár méreteire jellemző, hogy a társaság 150.000 font alaptőkével kezdi meg a munkálatokat.

A tartós szárazság jelentékenyen lecsökkentette a gabonatermés kedvező kilátásait.

A palesztinai halászat hanyatlásáról igen érdekes hírek érkeznek az utóbbi időben. Eszerint, amióta a Jordán folyam vizét Palesztina elektrifikálása szolgáltatásba állították, a halak tömegesen pusztulnak el. A hullámvérések következtében a Jordán halai tömegesen gyűlnek össze a gátaknál és belezuhannak a medencékbe, ahol aztán elpusztulnak. A legnagyobb pusztulást azonban a halakba a dynamit okozza. Syriai példa nyomán ugyanis itt is meghonosodott a dynamittal való halászat, amely ugyancsak nagy károkat okoz a halakba. A halászok nem hiába panaszkodnak, hogy a fogások gyakran csak 1% élő halat szolgáltatnak, míg 99% a halaknak már elpusztulva kerül a hálóba. A kormány állítólag szigorú törvénytervezetet készít élő a dynamittal való halászat megakadályozására.

A tel-avivi Blum foggyár Cyprus szigetén egy fiókvállalatot állít fel. A cyprusi fiókvállalat célja elsősorban az, hogy Angliába is módjában legyen fogakat exportálni. Cyprus, mint angol kolónia ugyanis nagy vámkedvezményben részesül, amelyet Palesztina, mint angol mandátum-territórium, nem élvez. Remélhető azonban, hogy ez a példa nem fog iskolát teremteni az angol export kérdésében és a vámproblémákkal nem úgy fogják megoldani a palesztinai vállalkozók, hogy vállalatukat elhelyezik Palesztinából, hanem ellenkezőleg úgy, hogy felállítják gazdasági követéseiket és keresztül viszik, hogy Palesztina is ugyanolyan vámkedvezményben részesüljön, mint a többi kolónia.

A palesztinai rendőrség főnöke, Spicer őrnagy, hivatalos kommunikációban cáfolja meg az arab sajtó azon tendenciózus állításait, mintha Palesztinában a növekvő zsidó bevándorlás óta a bűntények száma emelkedett volna. Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy 1929 óta a bűntettek száma 50%-al csökkent. Míg 1929-ben 27.527 bűnesetet regisztráltak, addig 1933-ban mindössze 12.602 bűneset fordult elő.

A palesztinai nemzetiszocialisták, akiknek központja Haffában van, az elmúlt napokban gyűléseket tartottak a városokban, amelyre különösen a külföldi „árja” turistákat, a hajóstársaságok hivatalnokait és mairózkokat hívták meg. A gyűléseken a zsidók ellen igattak. A zsidó sajtó felhívja a hatóságok figyelmét a horogkeresztes terjeszkedés elfojtására.

A „Somre Sábosz” egyesület 16 tagját a rendőrség Tel-Avivban letartóztatta, mert a zsidó autók és motorosokat megakadályozták utjukban a szombat munkaszünetre való tekintettel. A Somre Sábosz tagjai és az autók között természetesen összeütközés keletkezett, amely több sebesüléssel járt. Így Spector rendőrtiszt is könnyebben megsérült, amidőn beavatkoztak a verekedésbe. Miután a letartóztatottak kitarították emellett, hogy kiszabadulásuk után továbbra is szembeszállnak, akár erőszakkal is, a szombatszegőkkel — a rendőrség megtagadta szabadlábrahelyezésüket, még kaució ellenében is.

Háztartásában csakis a jó minőségű

„ROTHBART” felirású כשר SZAPPANT használja!

Postai szétküldés!

Az oradeai orth. rabbinatus felügyelete alatt.

Gyártja: RO THBART ADOLF EDE & Fia szappangyára, Oradea

Zsidók a Filippi-szigeteken

Hogy meanyi zsidó van Manilában, annak az exotikus szigetnek fővárosában, amely az Egyesült Államokhoz tartozik és két napi utazásra fekszik Honkongtól, 3 napra Japántól, 5 napra Sanghaitól, és 19 napi utazásra San-Franciskótól, a legközelebbi amerikai helységtől, arra egy ott élő orosz zsidó szolgál érdekes adatokkal. Ez az orosz zsidó Jom-Kipurkor tartott népszámlálást a zsidók között, akik a manilai impozáns zsinagógában megjelentek.

E szerint 25 orosz zsidó, 35 bagdadi, 40 amerikai, 15 ausztriai, 8 angol és különböző országokból, a világ minden tájáról egy-egy zsidó lakik a Filippi-szigetek fővárosában. Számuk összesen 200-ra rug. Ez a jelentés mindenestre hézagos, mert csak azokat tartja számon, akik a zsinagógát látogatják, de semmit sem mond azokról, akik elszórta a zsidó közösségektől távol élnek. Megbízható becslés szerint a filippi zsidók száma meghaladja az 5000-et. Manila lakosságának száma a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 290 000-re rugnak.

Hosszu ideig nem volt külön zsidó temetője Manilának és a zsidó halottakat a keresztény temetőbe helyezték el. Az utóbbi időben azonban némileg megerősödött a zsidó hitközségi élet az orosz zsidók bevándorlása folytán, úgy, hogy már egy rendkívül szépen berendezett zsinagógával is rendelkeznek az amerikai negyedben és külön temetőjük is van.

A Filippi szigeten a zsidók életstandardja meglehetősen magas. Soknak közülük nagykiterjedésű földje van, míg egyeseket dollármilliomosoknak tartanak. Ez nem is csoda. A zsidó település első pionírjai kitűnő fejlődési lehetőségeket találtak itt és nem kell elfelejteni, hogy Manila az egész szigetsorozat központja és rendkívül fontos pontja. Távol-Keletnek a világ minden tájáról érkeznek ide hajók és jelentékeny kereskedelmi forgalmat bonyolítanak le Manilán keresztül.

A zsidók leginkább az új amerikai negyedben laknak. Az utóbbi időben sok színes zsidó jött Sanghaiból, akik sokkal könnyebben viselik az itteni éghajlatot, mint a fehérbőrűek.

A bevándorlás rendkívül meg van szigorítva és csak nagy nehézség árán sikerül letelepedést nyerni. Aki azonban öt évet tölt el a szigeten, az elayeri az állampolgárságot és szabadon utazhat az Egyesült Államokban is, ahol 1 évi tartózkodás után az USA állampolgárságát is megkaphatja.

Zsidó társadalmi élet a Filippi szigeten alig van. A zsidók teljesen asszimiláns légkörben élnek és nőnek fel. Egymással főként csak üzleti összeköttetésben állanak. A legtöbb zsidó értek még a bagdadi zsidókban van, akiknek mindenütt van hitközségük. Távolkeleten Indiában ép úgy, mint a szigetek, a mezopotámiai kikötőkben, egészen a Kínáig.

— Szász püspök Târgu-Muresen. Az erdélyi evangélikus szász egyházmegye püspöke Glondys a napokban Târgu-Muresen járt, ottani hívei körében. A többi felekezetek között az orthodox zsidó hitközség vezetősége, Szofér Manó főrabbi és Mandl Mór hitközségi elnök is tisztelték a szász egyházfőnököt. Szofér főrabbi lendületes beszédében üdvözölte a püspököt és bibliai citátumokban gazdag beszédében rámutatott arra, hogy a mai gyűlölettel teli atmoszférában épen az egyház fejedelmek bölcs működéséről várjuk a lelkek harmóniáját. Glondys püspök meghatottan köszönte meg a főrabbi üdvözlését, a reá mondott átdásra áldással felelt és biztosította a főrabbit, hogy egyházi és közéleti mű ödeiben egyedüli vezérelve a felekezetek közötti békés harmónia megteremtése. Ő — úgy mond — meggyőződéses tisztelője a zsidóságnak és becsüli annak misszióját. Működésében mindig a felekezetek közötti egyetértést tartja szem előtt és élesen elítéli azt a mentalitást, amely az agresszivitásban látja feladatát. Amint közismert, Glondys püspök nyíltan elszegül a Németországból az erdélyi szászok egy része közé átplántált Hitler-féle politikának és ezen elvét nyíltan hangoztatta, ennek az egyháza életében érvényt szerzett, még a fenyegető szakadás veszélye ellenére is. Ezen hitvallása mellett tett tanúságot a szász egyház fő rabbi is, amikor Szofér főrabbi üdvözlésére lelkesült melegséggel válaszolt.

Félix Gyógyfürdő Oradea mellett

A világ legolcsóbb gyógyfürdője! — Csodás hatású természetes hévvíz! Mindenféle reumatikus bántalmak és női bajok ellen. — Csonttörések után páratlan gyógyhatású. Kivánatra: Iszap pakkolás és szénsavas fürdők.

Teljes penzió.

Lakás, elsőrendű étkezés (diétikus is) és gyógyfürdő:

májusban	napi 80—160 leig,
juniusban	napi 90—180 leig,
julius és augusztusban	napi 100—220 leig.

Szigoru felügyelet alatt álló elsőrendű orth. kóser étterem.

Egész éven át nyitva!

Vasuti kedvezmény (50%) ebben a fürdőben egész éven át érvényes.

Különböző szórakozások: Tenisz, strandfürdő, tánc.

A „Népünk“ nagyszabású kirándulást rendez Erec Jisraelbe

Jöjjön velünk Palesztinába!

Ma már túl kell legyünk azon a platonikus értékű lelkesedésen, amely minden igaz zsidó embert el kellett töltsön, amikor Erec Izraelről szó van. Ma már tudjuk, hogy nem bombasztikus szövegek, nem „buzdító“ és „lelkesítő“ beszédek kellene, hogy felébresszék minden zsidó emberben a Palesztina utáni vágyat. Ma már látni kell mindazt, ami ott történik.

Csaknem negyven esztendő felvilágosító munkával sikerült elérni azt, hogy ma már egyetlen zsidó házból sem mosolyognak többé azon a heroikus és imponáló lendületen, amely végeredményben egy új boldog zsidó otthon létesítése felé visz biztos léptekkel. Ez a népi lélek mélyéből feltörő erupció új erőre kapott azzal az üdöztetéssel, amellyel szembe kell szállani — a világ csaknem valamennyi országában — a zsidó közvéleménynek.

Ma már nem a „jövő zenéje“ és nem „idealisták délibábja“ Palesztina, hanem élő valóság! És ezt az élő valóságot meg kell látni, saját szemünkkel kell érezkelni és két kezünkkel kell megtapintani, hogy lássuk mindazt, amit Erec Jisrael jelent. Ma, amikor már évente több mint 50.000 új bevándorlónak ad existenciát a mi ősi földünk, ma, amikor ott egy egészséges új zsidó világ kontúrjai kezdenek mindjobban kibontakozni: úgy hisszük, nem lehet egy zsidó sajtóorgánumnak szebb, nemesebb és magasabb feladata, minthogy odakiáltja olvasóinak és előfizetőinek:

Jöjjön velünk Palesztinába!

Sikerült lapunk kiadóhivatalának hosszas tárgyalások után olyan kedvező megállapodásokat létesíteni, nagy hajóstársaságokkal, amely megállapodások garantálják, hogy nagyon olcsón társasutazásokat rendezhetünk, amelyek programja, költségei úgy vannak előirányozva, hogy azon bárki résztvehet, akinek szívében él a Cion utáni szeretet s aki arra gondol, hogy meg kell ismernie azt az országot, ahonnan az új, a megújódott zsidó életnek ki kell sarjadnia.

A hajón teljesen megbízható, ortodox neves főrabbi felügyelete alatt álló rituális ételmezésről fogunk gondoskodni. A Szentföldön való tartózkodás idejére pedig olyan programot állítottunk össze, amely tehetővé teszi, hogy mindenki mindent megláthasson, tapasztalhat, ami ott, úgy is mint a zsidó közösség tagját és úgy is, mint magánembert, érdekelhetik.

Első kirándulásunk időpontja: ez év szeptemberének második felében Constantából. Ha azonban a kirándulók többsége azt kívánja, hogy korábban, vagy később legyen, úgy ezen még tudunk majd módosítani.

Tervünket a „Levant“ nevű bucuresti utazási irodával együtt dolgoztuk ki a legalaposabban és legkörültekintőbben.

Kérjük olvasóinkat, úgy a románokat, mint a Csehszlovákiában, Jugoszláviában és Magyarországon élőket, hogy kezdjék meg minél előbb a jelentkezést. Minél többen jelentkeznek, annál olcsóbban jönnek ki a kirándulók.

Nem üzleti alapokra fektetjük ezt a kirándulást. Célunk csupán az, hogy előfizetőinknek olvasalmit nyújtsunk, ami egy egész életre szóló felejthetetlen élményt jelent. Lehet-e egy zsidó számára szebb és maradandóbb élmény: mint egy palesztinai kirándulás?!

Jöjjön velünk Erec Jisraelbe!

Legközelebbi számunkban a kirándulás árait és egyéb feltételeit is közölni fogjuk. Addig is kérjük olvasóinkat, szíves érdeklődésükkel a „Népünk“ Palesztina-osztályához fordulni felvilágosításért, minden érdeklődésre szívesen szolgálunk részletes információval.

Jöjjön velünk az ősszel — Erec Jisraelbe!

Concurs.

Die Orth. Izr. Gemeinde Mediasz sucht per sofort provisorisch, auf die Dauer von 3 Monaten einen שׂוֹב מוֹמַחַת יִרְשׁ מְרַבִּים, welcher von 3 hervorr. genden orth. רַבִּים besitzt.

Offerle nebst Gehaltsansprüche an unterfertigte Gemeinde zu richten. Persönliche Meldungen werden nicht berücksichtigt.

BENJAMIN CITRON Präses.
Adresse: Comunitatea Ort. Izr. Mediasz.

— Előfizetőinek és olvasóinak kellemes Sevuoht-ünnepet kíván a „NÉPÜNK” szerkesztősége és kiadóhivatala.

— Benes a ruszinszkói zsidóság autonómiájáról. *Ungvár.* — A közelmúlt napokban Benes, a csehszlovák köztársaság külügyminisztere Ruszinszko fővárosában, Ungváron tett hivatalos látogatást, melynek során a kisebbségi jogokról és Ruszinszko autonómiájáról beszélt. „A kormány — mondotta a külügyminiszter — Kárpátország autonómiáját egy akarja megvalósítani, hogy az a lakosság minden rétegének a legteljesebb gazdasági és kulturális jogait biztosítsa. Le kell szögezzük, hogy a magyar rezsim alatt a magyar és a zsidó kisebbség kedvezőtlen gazdasági és politikai feltételek mellett élt, mint az itt lakó rutén többség. Kisebbség uralkodott a többség fölött. A kormány ezt az állapotot megszünteti, úgy azonban, hogy a magyar és zsidó kisebbségek eddig élvezett autonómiáját csorbítatlanul megahagyja, csupán a ruténoknak is megadja azokat a gazdasági lehetőségeket, amelyekkel eddig nem rendelkeztek.

— A máglyahalálra ítélt német irodalom könyvtárát megnyitották Párisban. Párisból jelentik: A németországi nagy könyvkiadás évfordulóján megnyitott Párisban a máglyahalálra ítélt német irodalom könyvtára, amely magában foglalja mindazokat a könyveket, tudományos és szépirodalmi műveket, röpiratokat, politikai és nemzetgazdasági tanulmányokat, amelyeket a német nemzeti szocialista urelom üldöz. A könyvtár igazgatója Heinrich Mann, az emigrált világhírű német regényíró, az elnökségben pedig nagynevű francia írók és művészek is helyet foglalnak, így többek között André Gide, Romain Rolland. Az alapítók a Kulturbolszeviszmus Könyvtárának akarják elnevezni ezt a gyűjteményt.

— Sziriai zsidó letelepülés lehetősége. A sziriai zsidó letelepülés mindinkább az érdeklődés középpontjába kerül és a nemzetközi sajtó is mérlegeli a zsidó kolonizáció esélyeit. Röviddel ezelőtt még a legnagyobb ellenállással találkozott a sziriai zsidó letelepülés gondolata, ma már azonban mindinkább olyan hargok vetődnek fel, amelyek rendkívül előnyösnek tartják a sziriai zsidó kolonizációt. A legérdekesebb a do ogban az, hogy míg a palesztinai arabok részéről szisztematikus ellenpropaganda folyik a sziriai letelepülés ellen, addig maguk a sziriai arabok, kivéve a vallásos fanatikusokat, a letelepülés mellett foglalnak állást. A „La Syrie” beirult napilap foglalkozik egyik legutóbbi számában a kérdéssel és ezeket írja: „A libanoni gazdaság igen aggasztó helyzetben van. Miért ne engednénk be tehát mi is a zsidókat, amikorra Palesztinában olyan magas színvonalra emelkedtek a mezőgazdaságot. A zsidóknak van pénzük, tudásuk és energiájuk és sokat használhatnak az országnak. Hiszen a zsidók nem gondolnak arra, hogy a maguk számára megahódítsák Libanont, sokkal inkább okosbba annál, hogy ne értsék meg mit lehet és mit nem lehet...” A párisi félhivatalos a „Le Temps” párhuzamot von Syria és Palesztina között és megállapítja, hogy ameddig a Jordán partján „prosperity” uralkodik, addig Syria a gazdasági pangás korszakát éli. A Temps végül megállapítja, hogy a francia kormány le kell vonja ennek a valóságának a következtetéseit, amit azt jelent, hogy teret kell adjon Syriában egy erőteljes zsidó bevándorlásnak.

Ujra antiszemita hullám vonul végig Lengyelországon

Varsó. Az utóbbi időben Lengyelországban némileg szűnellenek az antiszemita kilengések és ha néhol voltak is excessusok, azok csak elszigetelt jelleggel bírtak. Ugy látszik azonban, hogy a német lengyel barátság bátorítólag hatott újra az antiszemitákra és ismét megkezdődtek az egész országban a zsidóellenes kilengések. Varsóban a nemzetdemokrata diákok naponta rendeznek uccai verekedéseket. A Paderewski parkban a diákok megfáradták a zsidó sétálókat és botokkal, késekkel sebesítették meg őket. Sprinza Minz asszony súlyosan megsérült. A város egy másik részében antiszemita támadás következett, ugyanezen súlyos sebeket szenvedett két zsidó diák és egy diáklány. Az „Italia” kávéházban megisméltődtek a nemzetiszocialista verekedések. Követelték a zsidó vendégek távozását. A rendőrség 6 zavargó őrizetbe vett.

Bialystokban, a városligetben szintén antiszemita kilengések voltak. Egy zsidó fiatalemberi és leányt sérüléseikkel kórházba kellett szállítani. Az excessusok a város uccáin is megisméltődtek, amelynek során Jakob Welinski, rokkant zsidó frontarcos, aki résztvevett a lengyel szabadágharcban és számos kiűntetése van, súlyosan megsérült.

Lodzban és Wilnóban viharos antiszemita tüntetéseket rendeztek. Számos zsidó üzlet kirakatát betörték több zsidó járókelő megsebesült. Laskiben hasonló excessusok folytak le. Wilnóban számos zsidó lakás ablakait zúzták szét a tüntetők, a Talmud Tóra helyiségét megrongálták. Az uccákon röpiratokat terjesztettek, amelyben pogromra szólították fel a keresztény lakosságot. A rendőrség 40 antiszemita hulligánt vett őrizetbe. A zsidó parlamenti klub felkereste a rendőrfőnöket a bűnösök erőlyes megbüntetését követelte. Egy diákol a bíróság azonnal két havi fegyházra ítélt, több közép és felsőiskolai hallgatót pedig kizártak az iskolákból.

— Dizengoff Meir polgármester legmagasabb belga kitüntetésbe részesült. A főkörményző szerencsekívánatait fejezte ki Dizengoff polgármesternek Tel-Aviv 25 éves jubileuma alkalmával. — Ugyancsak a 25 éves évforduló alkalmával Dizengoff polgármester, aki egyidejűleg Belgium palesztinai követe is, megkapta a legmagasabb belga kitüntetését, a Leopold-érdemrendet. — Isaak Katz, a belga követség főtitkára a belga királyi rend kitüntetésébe részesült.

— Itélet a vegyes házasságok ellen. A vegyes házasságok kérdése kapcsán közli a „Frankfurter Volksblatt” az alábbi történetet: — „Egy árja leány viszonyt folytatott egy 19 éves zsidó fiatal emberrel és gyermekét várt tőle. A gyermek apja el akarta venni feleségül a leányt, benyújtotta tehát a bírósághoz kérvényét a házasság engedélyezésére céljából. A bíróság hasonló esetben megadja a hozzájárulást, hogy a születendő gyermek törvényes jogai biztosítva legyenek. Ebben a különös esetben azonban elutasította a kérelmet. A bíróság határozatát a következőképp indokolta: — Késégtelen, hogy az állam érdeke az, hogy a születendő gyermekekről alyai gondoskodás történjen fejlődésük biztosítása érdekében. Azonban a bíróság összehasonlított a hivatásával, hogy egy árja és zsidó házasságát előmozdítsa. Az itélet a gyermek és az anya szempontjából egyaránt hátrányos. Azonban az anya, aki 1933-ban, amikorra már a német nép előtt közzismert volt a fajkérdés jelentősége, mégis viszonyt kezdett egy zsidóval — nem érdemel jobbat. Könyvelméiségéért és felelőtlenségéért el kell nyernie büntetését. A házasság engedélyezésével a bíróság olyan precedenst teremtene, amely károsan hatna vissza a német nép fejlődésére.”

— A német kormány a chalucok ellen. A Frankfurter Zeitung közli, hogy az oldenburgi kormány felhívta a mezőgazdák figyelmét arra, hogy az utóbbi időben a cionista szervezetek szerződést kötnek a mezőgazdákkal, hogy földjeiken és kertészetükben zsidó ifjakat képezzenek ki mezőgazdasági munkákra. A minisztérium felszólítja a földtulajdosokat, hogy a jövőben ne foglalkoztassanak zsidó ifjakat a földjeiken. — A náci eddig azzal vádolták a zsidókat, hogy elárasztották a szabadfoglalkozásokat és a német munkást és parasztot kiszákmányolják. Most viszont, hogy a zsidó fiatalság a produktív foglalkozások felé orientálódik és maga is részt akar venni a „verejtékes” munkában — a náci az elé gördítenek akadályokat.

A mai prágai zsidóságról

Írta: Dr. SOMLÓ ARNOLD SAHY.

A prágai zsidóság több évszázados dicső multatkinthet vissza s így érdekesnek mutatkozik a mai prágai zsidóság életével foglalkozni. A prágai zsidó hitközség egyike a legrégebb és legtekintélyesebb hitközségeknek egész Európában, amelynek élén kiváló rabbi és tudósok állottak, akik közül kiemelkedik a híres „Hohe Rabbi Löw”, akinek nevéhez fűződik a „Gólem” monda. A prágai zsidó műemlékek, mint az „Alt-Neuschul”, a régi zsidó temető, a zsidó város-háza mind a régi prágai zsidóság nagy múltjának gyönyörű emlékei. Ha összehasonlítást teszünk a régi prágai zsidóság és a mostani között a gyakorlati valóság szempontjából, úgy az eredmény a mostani prágai zsidóságra nézve nagyon lesújtó, mert amilyen dicső volt a prágai zsidóság több évszázadon át, olyan sivár a mostani zsidóság képe vallásosság szempontjából nézve. Bártran ki lehet mondani, hogy zsidó vallásos élet Prágában mostanában alig létezik, mert ott csak vallásos, legfeljebb a republika fennállása óta oda Ruszinszko óbci bevándorolt zsidóság, amely Prága 60.000 zsidó lakosságának olyan csekély hányadát teszi, hogy ezen csekély hányad vallásos élete Prága össz-zsidóságának „vallástalan” jellegét mit sem változtat. Prágában például a „Kasruz” intézménye nagyon gyöngye lábon áll. A nagy Prágában összesen két metsző van információim szerint, s így nem csoda, ha a nagy területen fekvő Prága zsidósága a nagy távolságokból nem keresi fel vágatásra a két metszőt. Ha legalább minden kerületben volna egy-egy metsző, a kóser háztartások száma bizonyára emelkedne.

Kellő számú metsző hiányában, természetesen legkóser mérsárszékek sincsenek kellő számban Prágában. Rituális felügyeletről, mint például Budapesten, ahol egyik rabbi teendője kizárólag a kasruz feletti felügyelet, Prágában szó sincs. A prágai zsidóság vallásos életének hiányát elsősorban abban látom, hogy az ottani zsidóság nincs megfelelően megszervezve. Prágában egységes hitközségi szervezet nincs, hanem a város zsidóságának egyes részei egy-egy templom és egy-egy rabbi kör csoportosulnak s ilyen külön csoportokat képeznek. Az ilyen külön szervezetek nem bírnak hitközségi autonómiával s így egységes szervezet hiányában a hitközségi feladatokat sem tudják úgy ellátni, mint az erdélyi, szlovenszko és ruszinszko hitközségekben történik. A prágai zsidóság vallástalan életének másik lényeges okát az ottani rabbi karban látom, mely nem áll feladata magaslatán véleményem szerint. Ugyanis a legutóbbi prágai tartózkodásom alkalmával többek között érdeklődtem az ottani rabbi kar iránt s azon megiepo érti sítést kaptam, hogy 12 prágai rabbi közül 9 rabbi nem vezet kóser háztartást. Nem akartam elhinni ezt, mert lehetetlennek találtam, hogy akadjon zsidó pap, akinek háztartása nem kóser, tovább kérdezősködtem és többben megerősítették ezt. Halottam azt is, hogy az egyik prágai rabbi templomában az istentisztelet nyelve majdnem teljes egészében cseh, s csak a „Sómájiszraei” ima és a tóra felolvasás történik héber nyelven. Hallottam olyan prágai rabbirol is, aki halottat elkíséri a krematóriumba, ami szintén ellenkezik a zsidó tradícióval.

Legutóbbi prágai tartózkodásom alkalmával péntek este elmentem az egyik előkelő zsidó templomba s ott épületes dolgoknak voltam tanuja. Majdnem egy órát vára koztam az istentisztelet megkezdésére s midőn kifakadtam emiatt, azt a választ kaptam, hogy a kántorra és rabbira várokoznak jölehet a szombat már régen beköszöntött. Végre megjött a kántor, s megkezdődött az istentisztelet s már a Mincha ima végeztetett. Amikorra megérkezett egy cilinderes ur, aki mint megtudtam, a rabbi volt. Most már megértettem mindent, s megértettem azt is, hogy az istentisztelet végeztével a perselybe hullottak a pénzdarabok a péntekest dacára. Az a gyülekezet, melynek vezetője nem élnek vallásos életet, nem lehet vallásos. Néhány évvel ezelőtt a szlovenszko zsidó lapok hasábjain polémia folyt azon kérdésben, hogy a létesítendő rabbi-szemináriumot hol kell felállítani, vajjon Prágában, avagy Bratislavában? Sokan azzal érveltek Prágá ellen, hogy az ottani zsidóitlan környezetben a rabbi-szeminárium nem képesíthetne vallásos rabbiakat. Ez az érvelés — sajnos — részben helytálló, mert a tapasztalat igazolja, hogy a környezet nagy befolyással van az emberre s hogy a rossz környezet nagyon sokat ronthat az emberek lelkületén. Prága mostani zsidó-ága kirívó iskolapéldája annak, hogy milyenek nem szabad lenni egy nagy város zsidóságának. Annál bizonyos, hogy nem valami felemelő látvány ez a helyzet s ha akadna egy nagy organizátor és egy nagytekintélyű rabbi, akik gyökeres változást tudnának előidézni a prágai zsidóság vallásossá tételével, ezeknek neve a zsidóság történetében maradandó lenne.

PRIM

FÉM TISZTÍTÓ

Mindenütt kapható

A jelenkor legitökéletesebb fémtisztítója.

Egyesületi hírek

A huszti orlh. izr. hitközségben megjelent választási ügyekben megírtuk, hogy a választástól magát távoztató ellenzék petícióval élt az új vezetőséggel szemben a munkácsi Beszédnél. A munkácsi rabbi tanács a hitközségi tisztújítás ügyében úgy döntött, hogy egy háromtagú bizottság vizsgálja felül a választás ellen elhangzott panaszokat és a leadott 290 szavazóhoz kihallgatás után kérdést intéz a leadott szavazatát illetően, hogy így állapítsa meg a választás szabályos voltát. A felülvizsgáló bizottság tagjai a sevljusi (Nagyszőlős) és vióki (Tiszauitak) hitközségek elnökeiből állnak, akik Zucker berehovi főrabbi elnöke alatt vizsgálják meg a választási panaszokat. A rabbi választás csak egy későbbi időpontban fog megtörténni és már ma a legkomolyabb jelöltek haradják továbbra is a galantai főrabbit.

A michalovcei orlh. hitközség, amely évekként vezetői vezette el híres főrabbiját, időszerűnek látja immár az elárvult rabbiszek betöltését. A hitközségben pártárváltra való tekintet nélkül általában az a vélemény uralkodik, hogy oly férfit kell megnyerni az elhunyt nagynevű gaon málto utódjával, aki biztos kézzel tudja a pártok közötti ellentéteket kiegyensúlyozni. Komoly esélyei vannak a főrabbi szék elnyerésére Deutsch Mór subotical főrabbinak, aki mellett a hitközség egységesen minden ellenjelölt mellőzésével, szándékszik tömöríteni.

A cluj-i ortodox izr. Szentegyletben vasárnap délelőtt zajlott le az előjáróság választása. A választás maga a Szentegylet méltóságának megfelelően, tartózkodó komolysággal ment végbe. Tizenkét óra előtt Herskovits Imre, a választási bizottság elnöke, kihirdette az eredményt. Elnökké ismét László Gyulát választották, alelnökké lettek Schwarz Ignác (vállalkozó) és Goldstein Lajos, Szertartási előjáró Lázár Lajos. Gondnokok: Pál Márton és Schwarzberger Mihály. Jótékony-ági előjáró: Rosenfeld Armin, pénztárnok: Indig Zsigmond, ellenőr: Landesmann Lajos, gazda: Lustig Nándor. Tanácsnokok: Weiss Gyula, Goldberger Kálmán, Herschkovits Miksa, Lillenthal Sándor, Schmidt Izsák.

Dr. Goffesmann Lajos, a csl. Brit Hazohar egyik legmarasztalóbb vezére és szónoka egy előadási turné abszolvál május hónapban és pedig: május hó 24. Cop, 26. Kosino, 27. Chust, 28. Tiacevo, 29. Seloslalina, 30. Rochov. Junus hónapban pedig a mukacevi kerületet látogatja, melynek rendezésével az ottani kerületi vezetőség van megbízva.

A pöstyéni Mizrahi szervezet az elmúlt héten nagyszabású előadást tartott dr. Klein Ernő nové-zamky-i főrabbi részvételével, aki a „Zsidóság uja” címen tartott előadást. Az illusztris vendég a zsidó nép egzisztenciális felépítését elemezte, majd rámutatott a vallásos zsidóság palesztinai építő munkájának eredményeire és méltatta a zsidó reneszánsz mozgalmát történelmi jelentőségét. A közönség lelkes tetszéssel hallgatta dr. Klein főrabbi előadását. A főrabbi tisztelgésére este bankett volt, amelyen S. Leitner köszöntö meg a pöstyéni zsidó közönség nevében dr. Klein Ernő előadását.

A dunaszerdahelyi zsidó „Társaskör” meghívására dr. Neumann Oszkár, a csehszlovákiai KKL főtitkára az elmúlt héten rendkívül tartalmas előadást tartott. Megrázó szavakkal tárta fel a zsidóság katasztrófális helyzetét és rámutat a KKL fontos és felbecsülhetetlen szerepére. A Társaskör nagytermét az érdeklődő közönség zsúfolásig megtöltötte és nagy érdeklődéssel hallgatták dr. Neumann Oszkár előadását. Az előadás után megalakult a cionista helyi csoport dr. Erdei Vilmos és Csengeri Sándor vezetésével, míg a Wizo dunaszerdahelyi tagozata dr. Erdei Vilmosné, Liebermann Ernő és özv. Weisz Zsigmondé elnöksége alatt.

Raw Samuel Weisz, az Erdélyben is jól ismert kiváló londoni Mizrahi vezér, jelenleg ruszinszkói városban. Munkácsban egy hét alatt 3 ízben tartott nagyhatású beszédet és dacára, hogy a munkácsi rabbinátus Iszurt adott ki Raw Samuel Weisz előadásai ellen, mégis rendkívül nagy számú hallgatóság kereste fel az előadásait. A ragyogó szónoki képességű Raw Weisz nagy hatást tett a jelenlevő közönségre és számos hívet szerzett a Mizrahi ideológiának. Raw Weisz ezután még Chuszon, Sevljuson, Beregszászon és Ungváron tartott nagyszabású előadásokat, amelyek szép anyagi eredményt hoztak a „Mifal Lemaan Erez Israel hadatit” céljaira. (I. B. T.)

Az oradeai Mizrahi Nőszervezetben folyó hó 19-én, szombaton délután 5 órakor Elsenberger Kálmán előadást tart a „Zsidó zeneművészetéről” a szervezet Nagypiac-tér 11/a (Uilmann-palota) helyiségében. Érdeklődőket szívesen lát a Vezetőség.

Sena hitközség történelmi határozata, A Brit Hazohar kosicei országos konferenciáján mély benyomást keltett Sena (Abaujszáló) hitközség átirata, melyben értesíti a konferenciát, hogy egyhangulag elfogadta a hitközségi elnök ajánlatát, mely szerint 5 százalékot a hitközségi adóknak a Brit Hazohar rendelkezésére bocsátja.

A tacovoi (Técső) Thóra w'Awoda mozgalom kerületi vezetősége a napokban 13 helyi csoportjával Tacovon pegischat tartott. A kerületi konferencia igen látogatott volt, Gotlieb B. Z. megnyitóját után, W. Slomovits a chaluc kérdéssel tartott referátumot, majd J. Deutsch (Ternovo) a Mizrahi politikai irányvonaláról tartott előadást. Este Basch Ignác (Tacovo) tartott hosszabb szervezeti referátumot, foglalva az egyes helyi csoportok munkájával és tejesítményével. Noha a pegischa egész tartalma a legkomolyabb munka jegyében folyt le, nem hiányoztak a vidám hangulatok sem. Színelvben a vallásos nemzeti dalokat intonálták a fiatal, teletérő chalucok és chaluzák.

A kassai orlh. izr. hitközségben még mindig nem jutott nyugvópontra a vezetőség kérdése. A kisebbségben maradt ellenzék a választást megfélembre az országos irodához, amely bizottságot küldött ki, hogy békés úton egyezesse a meggyezés útját a vezetőség és az ellenzéki párt között.

— Az Erdélyi Orth. Központi Iroda május 23–24-én tartja választmányi ülését Clujon. Cluj. Az erdélyi orth. Központi Iroda választmánya f. hó 23–24-én újra összegyűl Clujon, hogy a múlt évi zárszám-adás jelentését, valamint a folyó évi költségvetést letárgyalja. Az ülés iránt általános érdeklődés nyilvánul meg. Wézel Albert, központi irodai elnök, mint értesülünk még mindig betegesen fekszik és így nem valószínű, hogy a választmányi ülést le fogja tudni vezetni sőt az is kétséges, hogy megjelenik-e az ülésen.

MOZI

Teatrul Heyman Szinkör:

Péntektől: Panoptikum, 100% os színes film.

Filmpalace:

Péntektől: Kaland a Lidón. Piccaver nagy filmje, partnerei Szőke Szakáll, Nora Gregor és Walter Rilla.

Árlejtési hirdetések

Oradea város gazdasági ügyosztálya 9572/1934 sz. a. árlejtést hirdet a halászati engedélynek 1934 június 1-től kezdődőleg, 3 évre való bérbeadására. Zárt ajánlatok 1934 május 23-án délelőtt 9 óráig adandók be a gazdasági ügyosztályhoz. Primária I. emelet 29 szoba. — *Ugyancsak a gazdasági ügyosztály 1120/1934 sz. a. árlejtést hirdet a Primária tulajdonát képező „Fiat” személyautó birtokosára. Zárt ajánlatok 1934 május 23-án délelőtt 10 óráig adandók be a gazdasági ügyosztályhoz, Primária I. emelet 29, szoba. — Ugyancsak a gazdasági ügyosztály 13254/1934 sz. a. árlejtést hirdet, vendéglő és büffé, uri és hölgy fodrászat, fényképezési műterem, üzlethelyiség, (bazar), trafikhelyiség, ruhatár és cukrászda 3 évre való bérbeadására. Zárt ajánlatok 1934 május 24-én délelőtt 9 óráig adandók be a gazdasági ügyosztályhoz, Primária I. emelet 29, szoba.*

Uzinele Electrica ale Municipiului Oradea.

Hirdetmény

1934 június hó 14-én d. u. 11 órakor a Városháza kistermében (I. emelet 1 sz. szoba) nyilvános árlejtést fogunk tartani másodszer a Villamosmű 1934 évi szénszükségletének beszerzésére.

A feltételfűzet és a szükséges felvilágosítások a Villamosmünel megkaphatók.

Oradea, la 11 Maiu 1934.

Primária Municipiului Oradea.

Utazók! Vidékiek!

Ugy étkezhet, mint otthon a

BERKOVITSNÉ

orth. kóser vendéglőben, Oradea N. Iorga-u. 19.

Utazóknak 10% kedvezmény

Az uzhorodi hitközség kezdeményezésére egységfront épül ki a ruszinszkói antiszemizmus ellen

Ungvári jelentések alapján megírtuk már, hogy a ruszinszkói lakosság között erős antiszemita áramlat indult meg és amennyiben azt idejekorán nem tudnák elnyomni, úgy nagyon félt, hogy ezen mozgalom egy új hillerista frontot teremtsen Ruszinszkóban.

Az ungvári hitközség volt az első, amely a fenyegető veszedelmet felismerte és elhatározta, hogy a többi ruszinszkói hitközséggel egyetemben igyekszik megfelelő intézkedésekkel az ellenakció megszervezését, a terjeszkedő hillerista agitációval szemben, amely ezideig Ruszinszkóban ismeretlen volt. Ezért körleveleket intézett az összes ruszinszkói hitközségekhez, melyben előre jelezte, hogy megbízottjai körutazást tesznek és felkeresik a nagyobb hitközségeket, hogy közösen megtagadják a teendőket, amelyeket a hillerista propaganda ellensúlyozására élelbe kell lépniük.

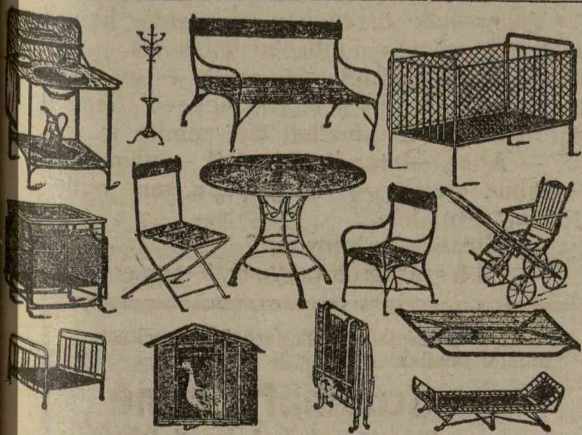
Az elmúlt héten ép ezen célból jelentek meg a munkácsi hitközségnél dr. László Gyula elnök, Stern Rafael és Schönberg Hermann hitközségi előjárók Fischgrund Izidor hitközségi főtitkárral, ahol a munkácsi hitközség provizorikus vezetőségével történt tárgyalások alapján, az antiszemizmus elleni front védekezése érdekében megteremtették a hitközség égisze alatt a munkácsi helyi csoportot. A helyi csoport tisztikara a következőképpen alakult: Elnök: Hausmann Eliahu, elnökhelyettes: Seidmann Josua, tisztikar: Klein H. B., Keszner Z. L., Schlüssel Cheskel, Weisz J. Jehuda, Kalisch N. Hermann, Bródi Lajos és Spira Jakab. Természetes s tisztikart a belépő tagok arányszáma szerint kibővítik.

— Házasság. Az aradi orlh. izr. hitközség népszerű elnökének: Scharfstein Jakabnak, bájos és nagyműveltségű Elly leánya május 15-én tartotta egybekelési ünnepélyét Katz Károlyval (Marghita.) Az esküvőn az aradi zsidóság színe — java velt részt és fejezte ki szerencsekívánatait a fiatalpárnak és a köztestületben álló hitközségi elnökeknek.

— Dr. Benes külügyminiszter magáévá teszi a petíciót. A scl. külügyminiszter múlt héten Uzhorodon látogatást tett, amelynek keretében fogadta a Brit Hazohar küldöttségét és pedig Dr. Lövi (Kosice) Dr. Spiegel (Mukacevo) és Jakobovici gyógyszerész (Uzhorod) személyében. A küldöttség átadta Dr. Lövi által megszerkesztett memorandumot, amelyben kéri a zsidóság jogos követeléseinek támogatását, melyet most a petíció formájában az egész világ zsidósága aláír. Dr. Benes hosszabban elbeszélgetett a deputációval és megígérte, hogy ő, mint a gyarmatok referense a legközelebbi népszövetségi szesziónban szóvá teszi a zsidóság jogos követelését a zsidóállamért való harcban.

— Vége van az angolai zsidó letelepülés meséjének. Lizabon. — A portugál kormány nyilatkozott az elmúlt héten felmerült angolai tömeges zsidó letelepülés ügyében és kijelentette, hogy egyes bevándorlások ugyan lehetségesek, de sohasem volt szó tömeges zsidó letelepülésről.

— Irodalmi törvényszék Careiban. Az elmúlt héten a carei WIZO rendezésében Lyon Feuchtwanger: Zsidó háború című műve fölött irodalmi törvényszéket rendezett, amely iránt széles körben nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az irodalmi törvényszék összetétele a következő volt: Elnök: dr. Schwartz Lajos, satumarei orvos, ügyész: Rosenfeld Zsigmond, carei újságíró, védő: dr. Jordán Victor, satumarei orvos, szavazóbírák: dr. Benedek László orvos, Singer Mór, Fried Lajos és Gál Samu újságíró. — Mindvégig érdekes tárgyalás után az irodalmi törvényszék Lyon Feuchtwanger művét egyhangulag felmentette. (J. J. Carei).

STANDARD vasbutorgyár

fogházműhely

Strada Aurel Lazar 10. szám

RÖVID HIREK

MOSZKVA. A szerencsétlenül járt Cseljuszkin, orosz jéglő-expedíció 6 zsidó résztvevőjét a kormány magas kitüntetésben részesítette.

PRÁGA. A „német egyetem” orvosi fakultása szemészeti tanszékének vezetésével dr. Ludwig Cohn a menekült német zsidó professzort biztásként meg. Cohn professzor már 7 éves korában megvakult, de szívós kitartással és szorgalommal megszerezte a diplomáját. A hitler-rezsím óta emigrációba él és Prágában telepedett meg.

JERUZSÁLEM. Libanon köztársaság elnöke nyilatkozatot adott, melynek értelmében minden zsidónak, aki legálisan érkezik Libanon területére, joga van földet vásárolni az országban. Szíria és Libanon francia kormányainak azon nyilatkozata, hogy zsidók nem vásárolhatnak az országban földet, csak közvetlen a határzónákra vonatkozik, nem pedig az ország belső vidékeire is. A legutóbbi statisztika szerint Szíriában 2 millió lakosság közül 21.730 zsidó lakik. — A palesztinai kormány hivatalosan is megerősítette azt a hírt, hogy a bevándorlási hivatal élére a kormány E. Mills-t állította A. Haymons helyére. — A palesztinai kormány elhatározta, hogy a legközelebbi népszámlálási felmérésre érdekel képviselése céljából Hathorn Hall vezérliként és M. Nurokot bízza meg. — Hivatalos jelentések szerint Elieser Kaplan vezetésével máig igen előrehaladott állapotban vannak a Jewish Agency által felveendő 2 millió fontos kölcsön tárgyalásai.

NEWYORK. Több, mint 100.000 ember tüntetést zárt sorokban május 1-én Newyorkban Hitler-ellenes jelszavakkal és zászlókkal. Norman Thomas, az amerikai szocialista vezére ünnepi beszédében szólította fel pártjait a németellenes bojkott intenzív folytatására. — A Jersey City-i bíróság a 72 éves Charles B. La Croix 3 havi börtönrre ítélte, mert Németországból exportált antiszemita plakátokat ragasztott a város üzleteinek kirakataira. A jelenlevő nácik az ítélet kihirdetése utánj nemzetiszocialista jelszavakat kiabáltak, majd kijelentették, hogy ezt az ítéletet is megkeserültek még a zsidók. — Az ismert zsidó filantrop és tanulmányos Samuel Willner, a napokban hunyt el 86 éves korában Newyorkban. Willner a vilnai géonak egyik leszármazottja volt.

BUCUREȘTI. A fővárosi statisztikai hivatal vezetője a napokban nyilatkozott Románia lakosságának adatairól, amelyből megtudjuk, hogy a román többség a lakosság 73 százalékát teszi ki, míg a kisebbségi lakosok 27 százalékot. A zsidó kisebbségi lakosság pontosan 829.000 lelket számlál. A kisebbségi lakosság közül a legmagasabb a magyarok száma 1.338.000 lélekkel és legalacsonyabb a törökök száma 234.000 lakossal. A születési arányszámokban is a többségi nemzet vezet, minthogy minden 1000 lélekre 29,1 születés esik. A zsidóknál a születési arányszám nem haladja túl a 19,4 százalékot.

RIO DE JANEIRO. A nemzetgyűlés törvénytervezetét terjesztette a kormány elé, amelyben a bevándorlás erőteljes megszigorítását követeli. Az új törvénytervezet érzékenyen érinti különösen a német zsidó menekülteket, akik eddig nagyszámúban telepedtek le Braziliában.

GENE. A genfi közgazdasági egyetem meghívta dr. Ludwig Mises, az ismert bécsi nemzetgazdasági, hogy foglalja el a genfi nemzetközi gazdasági kongresszus tanszékét az 1934-35-ös tanévre. A tanszék, amely minden évben változtatja előadóját, most első ízben lesz egy zsidó tanár által betöltve.

KAIRÓ. A kairói főrabbi átvette az „Arab Akadémia” filozófiai szemináriumának vezetését.

HAMBURG. A hamburgi hitközség egyik régi zsinagógáját eladta a városnak. A zsinagógában hosszú ideig Talmud Tóra-iskola működött.

BERLIN. A közelmúltban Berlin város egyik legöregebb polgérát szállították be a zsidó kórházba, hogy ott az ismert prof. dr. Paul Rosenstein zsidó sebésztanár megoperálja. A 103 éves ember két hét múlva gyógyultán hagyta el a zsidó kórházat.

RIMASZOMBAT. Még 1928-ban történt, hogy Balogfalván bestiális gyilkosságot követtek el a 72 éves Altmann Sámuel zsidó kocsmáros és felesége ellen. A rimaszombati esküdtszék a napokban tartotta meg a gyilkosság ügyében a tárgyalást és Szabó István halálra, Juhász Józsefet 10 évi fogságra, Bacsó Pált 15 évi fogságra ítélte. Szabó a halálos ítéletben megnyugodott és nem kért kegyelmet.

VARSÓ. Mint megírtuk, a lengyel nemzetiszocialisták intervenciójára a kormány beiktotta a revizionista ifjúsági szervezetek manőverjének megállítását, amelyet Zaleszkyben terveztek előzetesen. Hír szerint a csehszlovák kormány a köztársaság területén engedélyezni fogja a revizionisták gyakorlatát.

AMSZTERDAM. A holland parlamentben felszólalás történt a német zsidók Holland-Indiában való letelepedése ügyében. A miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány nem járul hozzá a német zsidók holland-indiai letelepedéséhez. — Az amsterdami megyei választáson újból beválasztottak 2 zsidó tanácsost és pedig A. De Hoop és M. N. Cohen. Ezzel a 45 tanácsos közül 12 zsidó.

BUENOS-AYRES. Az argentinai parlamentben 2 zsidó képviselőt választottak be, névszerint Dr. Gottfried demokrata és A. Moskovic szocialista jelöltet.

— Tízezer font az emigráns német zsidók számára. Néhány nappal ezelőtt egy idősebb londoni ur, nemzsidó kereste fel a Central British Fund German Jewish (Központi Brit Alap Német Zsidók Számára) irodáját és az iránt érdeklődött, miképpen működik ez az alap és hova fordítják a befolyt tekintélyes összegeket. Stephany titkár ismertette az alap szervezetét és működését és a segélyek hovatartását. Az előkelő angol ur annyira meg volt hatva az adminisztráció tökéletességétől és gazdaságos kezelésétől, hogy azonnal csekély kőnyvét vette elő és egy tízezer fontról (5.500.000 lej) szóló adományt nyújtott át a titkárnak azzal a kéréssel, hogy nevét titokban kívánja tartatni. A Central Fund ez évi gyűlése 133.762 fontot (kb. 730.000.000) tesz ki. A pénzeket a londoni Rotschild bankház kezeli. Érdekes és megható a felhívás, amelyet a Central Fund az angol zsidóságához intéz: „Az Egyesült Királyságban harmincezer olyan név van, amelyeknek az adományozó listán kellene szerepelniük. Mi nem kutajuk, hogy ön szerepel-e a listán? Ön jobban tudja ezt. Ha nem szerepelt, akkor ön nemcsak a szabadságot és reményt tagadja meg zsidó testvéreitől, — hanem eltűri, hogy nevét szemrehányással lehessen illetni. Nem jelent ez semmit sem Önre nézve? Akár adott a múlt évben, akár nem, adjon most. És bármilyen szempont vezeti Önt az adományozásban, legyen bőkezű.”

— Rubin Sámuel halála. A napokban meghalt Clujon 66 éves korában, Rubin Sámuel ruhakereskedő a kolozsvári kereskedőtársadalom egyik kitűnő tagja. Puritán becsületese jelleme, osztatlan megbecsülést és tiszteletet biztosított számára egész élete végéig és halála alkalmával is megnyilatkozott az a szeretet, amellyel ismerősei és tisztelői állandóan körülvették. Első gyászbeszédét Halberstann S. L. főrabbi tartotta, majd Löwi Mór rabbi, a központi Iroda alelnöke méltalta megőző beszédében az elhunyt érdemeit. Stein Mózes szefard roshedin és Löwinger Lipót páncélcsehi főrabbi beszéltek még az igazi nemes zsidó szívű halott koporsójánál, aki életében követendő példát mutatott a mai materiális érdekekért tülekedő társadalomnak.

— Három agudista chaluc autokatasztrófiája. Bécs — Az elmúlt héten 3 agudista chaluc, amint a chachsarára igyekeztek, borzalmas autokatasztrófának estek áldozatul. Az egyik közülük azonnal meghalt, míg a másik kettő súlyosan megsebesült. A szerencsétlenség híre mély hatást váltott ki ortodox körökben. Hillel Weinberg, az egyik elhunyt chaluc, még ebben a hónapban megkapta volna a certifikátját és elindult volna Palesztinába.

Palesztinába utazók figyelmébe!

Kellemes otthont találnak:

Tel-Avivban: 28 Allenby str. Közel a tengerparthoz. Teljesen újonnan, kényelmesen berendezett Hotel & Pension M. Berger-nél. Szigorú n. kóser, elsőrendű magyar konyha.

Jeruzsálemben: Pensio »Schanon« Rechov Ben Jehuda. Újonnan alapított, kényelmesen berendezett otthon. Kitűnő konyha. Szigorú n. oth. kóser vezetés. Özv. Ficherné (Pozsony) vezetésével.

Orth. „**W**” étterem
A ROMÁN RIVÉRIÁN

CARMEN SILVÁN

a Constanța melletti kies fekvésű tengerparti gyógyfürdőn és üdülőhelyen, ahol az angol-kóros gyermekek és reumatikus bajok gyógykezelése legjobban bevált, 1934 május 1-től megnyitom a legszebb helyen fekvő orth. „**W**” és komforttal berendezett pansiómat a „MÁRIA VILLÁ”-ban, ahol a legutánysorúbb árak mellett családias otthonnal t. vendégeim rendelkezésére állók.

Tisztelettel MÁRK SÁMUEL
A pansió a fürdő strandjának és kaszinójának közvetlen közelében fekszik.

Jelentkezések:

Grossmann vendéglő Constanța Str. Traian No. 15.

ZSIDÓ HUMOR ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

A szép szakál átka

Annakidején egyik orosz cárnak volt egy minisztere, aki rettenetes en büszke volt hosszú szakállára és elhencegelt, hogy neki van a világon a legszebb szakála.

Egyszer a cár nagy utazást tett az országban és amikor visszaérkezett, így szól a szakállas miniszterhez:

— Te azt hiszed, hogy neked van a legszebb szakállad a világon. Hát tévedsz. Utközben egy kis városkában láttam egy zsidót, annak olyan szakála van hogy a tied ahhoz képest egy tollseprő.

A miniszter kijelentette, hogy ez lehetetlen.

— Tudod mit, — mondta a cár tréfásan — fogadjunk.

És egy millióban fogadtak.

A cár azonnal hívatta a szolgáit és megparancsolta, utazzanak el abba a városkába és hozzák el neki a zsidót. A szolgák rögtön elutaztak és megkeresték a zsidót.

— Na zsidó, — mondták neki — most megvassalunk és a cár elé viszünk.

Sem a szolgák, sem a zsidó nem tudták, hogy miről van szó.

Mikor a magvasalt zsidóval megérkeztek Pétervárra, legelőször is elvitték egy fürdőbe, alaposan megmosták és új ruhát adtak rá. Aztán borbélyt hozattak, leberetváltatták a szakállát és úgy vitték a cár elé.

Gavriel és Kaszriel

Két piszkovilti snorer együtt jár házról-házra. Amint Reb Peszachja házához érnek, megállanak és tanácskoznak, hogy ki menjen be előbb. Gavriel azt tanácsolja társának, hogy menjen be ő előbb, mert őt csak nemrég dobta ki, ellenben a másikat még nem is ismeri. Kaszriel valóban hagyta magát rábeszélteni és bement a fősvénységéről híres balboszhoz.

Rövid idő múlva magából kikelve jön ki és átkozza a társát, amiért beküldte.

— Mi történt tulajdonképpen — kérde Gavriel ártatlanul.

— Még kérde — mondja dühösen Kaszriel — az a gazember hét pofont akart nekem adni?

— Honnan tudod, hogy pont hét pofont akart adni?

— Hát ha nem akart volna — akkor biztos nem is adott volna!

Amikor nincs szükség idegen segítségre

A Bécs Hamidrosban két batlen üldögél és épen Rothschild vagyonáról értekeznek. Egyszerre csak felkiált Reb Zischse:

— Ha az isten csodát tenne és nekem adná Rothschild fél vagyonát, akkor...

Közbevágtat erre Reb Maier és kiegészült társa szavalt: — ... akkor adnál nekem legalább tízezer pengőt.

— Mi jut neked eszedbe — méltatlankodik Reb Zische — nem kapnál íőlem egy árva garast sem. Hát talán beteg vagy te és nem kérheted mindjárt magadnak a Rothschild vagyon — másik felét?!

Mi az előnye a zsidóknak egy antiszemita miniszterrel szemben?

Valamelyik országban két zsidó beül a vonalba és rögtön politizálni kezdenek.

— Te, — mondja az egyik — ez az új pénzügyminiszter nem tetszik nekem. Nagyon szigorú ember és emellett antiszemita is.

— Aber, — mondja a másik — nem tehet ő semmit, mert nagy hátrányban van velünk zsidókkal szemben.

— Micsoda hátrányban?

— Mi őszázezren vagyunk, ő meg egyedül.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölnének.